

تاوانه گه وره کان له پوانگه ی نیسلامه وه

نووسین و ئاماده کردنی

عبدالرحمن ملا طه عبدالعزیز

له پښتو کړاو مکتبی شمس الدین غلشی یې پښتو لیکلای

تاوانه گه وره کان له

پړوانگه یی نیسلا مه وه

نویسینی و شاعر مکرینی

عبدالرحمن ملا ښه عبدالعزیز

نیمای کونډی دارعتو

۱۹۸۹

پيشه‌کى

به ناوى خواى به‌خشندهو ميه‌رميان

پيشه‌کى هوى دانانى نهم نووسينه‌م چى بوو ؟
بوژئى له‌روژان له ژورمه‌مدا راکشابوم خه‌ريکى
خويندنه‌وه بووم کاتىک سهرم هه‌ل بېرىو چاووم به
کتبخانه‌که‌م دا خشاندهو ماوه‌يه‌ک ئى وورد بوومه‌وهو
سه‌يرم کرد سوپاس بو خوا گه‌يشتمه‌ نه‌و نه‌تجامه‌ى که
هه‌موو جوژه په‌رتوکىکى ئايىنى تىدا بوو بو نمونه‌ گه‌ليک له
ته‌فسىرى قورعان و شه‌ريعت و فقه‌و په‌رتوکىکى فهرموده‌و
ژيانى په‌غه‌به‌ر دروودى خواى ئى بى لى‌مه‌دا له‌به‌ر خومه‌وه
گوتم بوچى خزمه‌تکىکى ئايينه‌که‌ت ناکه‌يت هه‌روه‌ک زور له
زانا ئايىنى يه‌کانمان خزمه‌تى نهم ئايه‌ بيرۆزميان کردوهو
په‌رتوکىکيان داناوه‌ خوا پاداشتى چاکه‌ى هه‌موو لايه‌ک
بداته‌وه له‌به‌ر نه‌وه منيش ده‌ستم کرد به‌ گۆکردنه‌وه هه‌ندىک

دهرموویت [الصلوات الخمس والجمعة الى الجمعة
ورمضان الى رمضان مكلفات ما بینهنّ إذا اجتنبت
الکبائر] رواه مسلم [واته نویزه فهرزکان روژی پنج جار
لههینهوه هتا دهگاته ههینی وئه رمهزان هتا دهگاته
رمهزانیکی تر دهبه رهش کهروه بو تاوانه کانی موسلمان
نه که نژیکی تاوانه گهورمکان نه بیتهوه].

س / نه که ره کیک پرسیار بکات دهر باره ی تاوانه گهورمکان
چهندن ؟

ج / له وه لامدا دهلین تاوانه گهورمکان زورن به لام نیمه
وه لامی نه م پرسیاره به فهرمودیه کی [ابن عباس] خوای
لی رازی بیت دههینهوه که دهلیت [وقد روی عن ابن
عباس رض الله عنهما أنه سئل عن الکبائر سبع هي ؟
فقال هي الى سبعين وفي رواية أخرى سبع مائة ...] واته له
راستیدا ریوایهت کراوه له عهبدلای کوری عباس
پرسیایان لی کرد تاوانی گوره هه نه م ههوتیه ؟
فهرمووی هتا ههفتاشه له ریوایهتیکی تردا دهلیت ههوت
سهده ...^(۱) نیمهش خودا یاریده دهر بیت له دوویه رگدا

(۱) بروانه (کتبی) / الخطایا فی نظر الاسلام لاهره ۱۲ عهبد

عبد الفتاح طباره وه پهرتوکی (الکبائر) لاهره ۷ نویستی شمس الدین،
عبدالله محمد بن احمد الذهبي

هفتا بهشی [تاوانه کان] دنوسین له بهرگی په کم
(بیست) تاوانی گوره دنوسین له بهرگی دوهمیش
تاوانی تر تاوانه د مکین له سره ریک خستن و شویو
په تووکی [الکبانر] نویسی بهرین [شیخ شمس الدین
ابن عبدالله] نه گره خوا [هرکات] .

به لام نیمه په کورنی له سره دهرین
و مکه مشرعه می ناکهین له هرگزبان و نویسنه و
(احکامه کان) به قدر توانا هر وک گوتراوه (مالا یدرک کله
لا یتدک کله) .

نینجا خونیسه بهرینز مکان (ماموستا مهلا
عبدالکریمی مدرس) له تفسیر هکیدا به ناوی (نامی)
باسنیکی زور گرنگی بون کردونه له باری تاوانه
گورمه کانه و همنیش به پیوستم زانی ناژماره ی بزکم
بیخه مه پیش چاو، که دهرموی بزائن له سر زاهیری
قوربان و هر مود مکانی پیغه مبه درودی خوی له سر
بیت گوناوه تاوان بریتین له نا فرماتانه ی که به سر
ناممیزاد دین له تاوانی گورو بچوک وه نه و کسانه ی که
هرموویانه تاوانی بچوک نیه مه بهستان شو په نه گره نیمه
تهماشای گورمیی خوا بکین و تماشای نرخی فرمائی
نه و بکین دمی هه سو نا فرماتیک به گورو زبان
به خوش تماشای بکین ژماره ی تاوانه گورمه کان حوت
سه دین هر وک ابن عباس دیاری کردوه به لام حوت

له و جهوت سعه ده [فمن تيقن] موبقات ناوبراون واته
تاوانبارمه كه به هبائك دهين و بك فخرمويه شي هه زهت
(د.خ) (اجتنبوا السبع الموبقات الشرك يا لله والسحر
وقتل النفس التي حرم الله الا بالحق واكل مال اليتيم واكل
الربا والتولي يوم الزحف وقذف المحصنات الغافلات
المؤمنات) متفق عليه وه له ريوايه تنكي تردا ده فخرمويه
(الكباشير الاشراك يا لله والسحر وحقوق الوالدين وقتل
النفس) وه نيمامي بوخاري له سهه نه ريوايه ته (اليمين
القموس) ي زياد كردووه نيمامي موسليم له جياتي نهه
دهليت (قول الزور) مهسه ستمان له پاس كردني نهوانه
نهويه كه نه تاوانسانه زبانيان به بچار زوره بو برواي
(ايمان) موسلمان نه گه ر نا تاواني گه زوره به مانه نه تاوانان
ته ماشا بكن (تبيين و حه جهرى) هه يته مي له زواجيرا له
(شيخ الاسلام) علاني ده گيرنه وه كه جه زمينكي ريك
خستويه له تاواني گه زوره كه به شريكان هه فخرميه (د.خ)
نازي تاوه تاواني گه زوره نه رانهش نه مانه ي خوارمونه :

هاوبه شي داتان بو خودا كوشتن، داوين بيسي، راكردن له
شهرى گاواندا، سوو، خواردني مالي هه شيو بوختان كردن
بو زني خاوهن شروري، چادو گهري، زسان دريژي له
ناموسي موسلماندا به ناحق، گه واهي (شهادة) درو له
دادگاه تاژاوه نانه وه دري، كردن اعراق خواردن، هه تنكي

خانسی خواو که عیبی پرور، شکانندی پیمانی رهوا
 به ناحق، وار هینان له سونه تی پیغه مبر، دور که وئنه وه له
 جه ساعت پاش کوچ کردن، نانو مید بوون له به زهی خوا
 دلنایی له غه زهی خوا، قه دهغه کردنی ریوار له ناوی زیاد
 خوباک نه کردنه وه له میزو پاش میز، جوین دان و نازار دانی
 دایک و باولنه گورینی و هسیه تی موسلمانان نه مانه هه موو به
 تاوانی گه وره دافراون جا هه و مگوو روونمان کردنه وه
 ژماره ی تاوانه گه وره کان زورن و په ناسانی دیاری ناکرین
 پیناسه ی نه م جوړه تاوانانه زورن و له لایه زاناکانه وه
 گه لی پیناسه ی بو دافراوه که زور به ی زاناکانی تر بی ی
 قابل نه بوونه به لی (شیخ الاسلام بارزی) دهغه رموری به
 راستی تاوانی گه وره نه تاوانه یه که خودا قه دهغه ی
 کردنه وه له موسلمانان به هه ره شه یه کی توندو به هیز
 ومله گه ل نه فرمت و (لعنة) کردن له و کسه ی بی ی
 هه لدهستی یا به ناپهت وه یا خود به فخرموده ی هه زهره
 (د.خ) چونکه تاوانی گه وره گه لیک شیوه ی هه یه په که میان
 تاوانی بی که په یومندی به خووی مروف خو یه وه هه ی
 و مگوو ریابازی وه له خوبایی بوون و خو به گه وره زانین و
 هه سوودی و تماشیا کردنی خه لک به سووکی دووم نه و
 تاوانانه که به ناشکراو به دهره مون و په یومندیان هه یه
 به زیان گه یانندن به خه لکی له ناو دهره و نیاندا و مگوو کوشتی
 بی تاوان و دهست برین و سینه م نه و میسه که زیان

دەگەيەنى ئەناموسى خەلك و بوختا ھەلبەستىن بۇ بىن
 تاوان چوارەم ئەومىيە كەزىيان دەگەيەنى بە دارايى خەلك كە
 لەبەر زۆرى ئازمىز درىن بىنچەم ئەومىيە كە زىيان بە دلى
 خەلك دەگەيەنى ەك ئازاۋە ئانەۋە و قسە ھىنان و بىردن لە
 بىوان خەلك داو قسە بىردن بۇ لاي فەرمانداران بۆريان
 كەيامدو بەلەلە ھايەي خەلكى و (غەببەت كىردن) و جۈيىن
 دان و باۋ بەد كىردنى مۇسلمانان و ھەلبەستى درۋوناھاكى
 و دوو روۋىيى بە دەمىيانەۋە ۋە ۋىنەي ئەم تاۋانە زىيان
 بە حىشانەش كە دەبىتتە ھۈي ئەمانى يەككىتى مۇسلمانان و
 لەررىنى سناغەي دلىيان تىك دەدات^(۱)

عبد الرحمن ملا طه عبد العزيز

(۱) پروانە تەفسىرى (ناسى) بەرگى دووم لاپەپە (۲۰۲)

تاوانی یه کسه م

ها و به شی

بوّ خودا په یدا کردن

[الشرك با الله]

هاوېش پيدا كړېن يو خودا سته مينكي يه كجار گوره يه |
 هره وه ها د هغه رمونيت له ناپه تكي تردا [انه من يشرک الله
 فقد حرم الله عليه الجنة وماواه النار] واته (نهو كسه يه
 هاوېش يو خودا پيدا دهكات نهو كسه له بهر يي خودا
 نه شه وه خودا به هه شتي لي قه دهغه دهكات به لكو سي كولا
 دوزخ و ناگر حبيكان د مېن) وه له پورتووكي (الكلام)
 دهلېت [هس اشرا بالله نم مات مشركاً فهو سر او
 النار قطعاً] واته (هر كسي هاوېل و هاوېش يو -
 پيدا بكات پاشل بمریت نه كافري د همریت وه د پيښه ده
 له د امپشنوا سي ناگر هغه تا سر) وه ديسان نه هغه رمونيت
 ان من امن بالله ومات مؤمناً فهو من اصحاب الجنة و
 عذب بالنار] واته (هر كسي هاوېري هه پيښ به يه دار و
 پاشل به داوړه وه بمریت نهوا دانپشتوي به هه شته ده
 كه مينكيش به ناكري دوزخ سرا بمریت) پيښه به
 (د ح) نه هغه رمونيت [الا اتينكم باكبر الكبائر قالها ثلاثا]

(۱) سوره شې مانده نايه نې (۷۲)

قالوا بلى يا رسول الله قال الاشراك بالله وحقوق الوالدين
 (متفق عليه) وانه ثلثا داريان بكمعه به تاوانه گهرمکان
 کامانه؟ سى حار دووبارهى کردموه گوتمان بهى نهى
 بهفهمبر خودا فرموى هاوبهش بو خودا بهيدا کردن و
 بنى فرماني دايك و باوك وه نازاردانسان وه راوى
 نهفرمويت «كان متكئاً فجلس فقال الا وقول الزور فما
 زال يكررها حتى قلنا ليته سكت» (متفق عليه) وانا
 [بهفهمبر (د-خ) هانى دابموه وه دانيشته هاشان گوتى
 (شاهيدى) وانه [گهواهى بهدرو نهونده نهو قسهيهى
 دووباره دمکردموه تاكو گوتمان خوزگه بنى دهنك دمبوو]
 وطفه فرمسودميهكى تردا دهفرمويت [اجتنبوا السبع
 الموبقات] (اي المهلكات) قالوا يا رسول الله وماهن؟ قال
 الشرك بالله ... الخ بوخارى ومسلم ريوايهتبان کردوه وانا
 [خوتان بهاريزن لهجهوت تاوانى فهوتيننه گوتيان نهى
 بهفهمبرى خوا نهى تاوانانه کامانه؟ فرموى نهويه
 هاوبهش بو خودا بهيدا مكهيت [هتد له ههديسكي تردا
 ههزومت (د-خ) نهفرمويت [اكبر الكبائر الاشراك بالله
 وقتل النفس وحقوق الوالدين وشهادة الزور] رواه
 البخاري وانه [ههره گهوره ترينى تاوان نهويه كه هاوبهش
 بو خودا دروست بكهيت و كوشتى بهناحق و نازاردان و
 بنى فرماني و بنى دايك و باوكه و گهواهى درويه] (ابى
 دراه حواى لى رارى بيت دهلئت [اوصاني خليلي (ص) ان

لا تشرك بالله شيئاً وإن قطعته وإن حرقت ولا تتول
مكتوبه متعمداً فمن تركها متعمداً فقد برئت منه الذم .
۱) واتنه (پنجه‌مبهری خوا (ص) ناموزگاری کردم

هاوبهش و هاوول بخودا پهیدا نه‌که‌م نه‌گه‌ر پارچه یا
بکهن یاخود بشم سویتین و هسه‌رمووی وار له مویره
له‌رزمگان نه‌هینیت به نه‌نقه‌ست نه‌گه‌ر وارث هیدا
به نه‌نقه‌ست نه‌وا بئ گومان له کومه‌ئی موسلمانان دمرده

چیت) وه دهرموویت (ولا تشرب الخمر فانها مفتاح کل
شر) رواه ابن ماجه والبيهقي) واتنه مه‌ی مه‌خورموه چوکه
به‌راستی مه‌ی کللی دهرگای هه‌موو خراپه‌یه‌که‌ه‌رمانی
(هوکم) شرعی به‌رامبه‌ر نه‌م تاوانه چیه؟ پنجه‌مبه‌ر
(دخ) دهرمووی (من بذل دینه فاقبلوه) رواه احمد
والبيهقي واتنه (که‌سیک له ناپنه‌که‌ی پاش گه‌ر بوه و
رهبازی خوی گوری نه‌وه باداشتی هه‌ر کوشتنه) نه‌م
هه‌رمانه‌ش پیویسته دادگه‌ریکی ئیسلامی بیدات ئیمامی
شافعی (خوائی رازی بیت) دهرمووی هه‌ر که‌سی بی
باوهر بوو به‌خودا له‌ملی یدهن به‌شیر

(۱) اخرجه ابن ماجه والبيهقي

[تنبیہنی] زانایانی ناپینی دہلین ہر کہ سن کاہر بیت یانی
 باورہی نہ مینی بہ خوا واتہ بن بہری لہ ناپینی نیسلام
 ہمہ سو کردہوہ باشہ کمانی بہ غیری دہروات وہ نیسامی
 شافعی (رخ) دہلین لہ سہر ہیشہ وایانو جیگری ہشہ وای
 موسلمان پیویستہ بہ زووترین کات داوای پہ شیمان بوونہ
 وہ لہ باخی بوونہ کھی (مرتد) بکات سن جار نہ گہر پہ شیمان
 بووہ نہوا پہ شیمانی یہ کھی لری وہ ردہ گیری نہ گہنا
 دہگوزرینت بہ لام سوتاندن دروست نی یہ ہر وہا
 ہنویستہ ہشوردی و بویدی مردوی لہ سہر نہ کریت و
 لہ گویستامی موسلمانان نہ شاردریتہ وہ

جۇزىڭ لە ھاۋىيەشى بىچۇڭ

«^{۱)}
(الشرك الأصغر)

ھاۋىيەشى بىچۇڭ جۇزىڭكە لە ھاۋىيەشى پەيدا كىرىدۇ،
 خىدا ھاۋىيەشى بىچۇڭ مۇيىنى لە رۇلەت (الرساء) سىرايى
 ۋە رومىدىڭكار ئەمەرمۇنىت لە سورەشى (الماعزىن) [الذىن] ۋە
 رەۋون [ۋاتىسە سىرايى دۇرەج «ۋىيىل» بىز ئەۋەتتەي، خە
 رۇپامىيى ئەگەن لە ئايەتتىكى تىردا خۇ ئەمەرمۇنىت «
 كان يرجو لقاء ربه فليقبل عملاً صالحاً ولا يشرك بعبادة
 ربه احداً] سورەى الكەھف ئايەتى ۱۱ - سۇنەسىر سىن
 ئەلەين پەمما رۇلەت لە كىردارەكان ئەگەن - ەتتى ئاپ -
 ئىسەيە ۋاتە ئەز كەسىپ مەھىۋاي خەيشىئە مەھىۋ -
 خىرى چاڭكە نىكات رەبە بىچۇڭ جۇزىڭكە لە پەيىمەدە مەھىۋ

۱) ئىككىنچە نەكەدە سىرىڭكەشىش ۋە دىۋىنى ئاۋەتەكان لە
 دىڭكەشىش پە ئۈۈڭى، (الكاف) ۋە لە مۇۋىسىيى شىشەس دىۋىن الدىن
 ئەۋەتتەي

۲) دىۋىن چىڭىڭكە ۋە چىڭاڭكەسى دۇرەج ۋە دىۋىن ۋەى ھاۋار دىۋىن

بؤ حودا په پدا مه کات خوا په رستنه کې تنه بؤ رهزابونی
 حوا من وطرهدا مهبهست له خوا په رستن نوږږو رږږو
 می په به لکو هر کردهوهیهک بیت به بن ریایی بؤ خودای تاک
 و تنه یایی بکه ی پیغه مبه (د.خ) دهغه رمویت [ان اخوف
 ما اخاف علیکم الشک الا صفر وهو الریاء] واته له هه موو
 شتیک زیاتر ئی بترسم له بابعت نیووه هاو بهشی په پدا
 کردنی بهوک ریا کاری په له جمدیسی قدسی دا هاتووه
 که خسوای گه وړه له وړی دواپی به ریا کاره کان ده ئی
 [اذهبوا الی الذین کنتم ترامون الیهن فی الدنیا انظروا هل
 تجدون عندهن جزاء] ریوایته شیامی نه حمه دو بیهنی په
 - واته [برون بؤ لای شو که سفه ی که نیشان بؤ د مکړدن به

ریا له دوزیا نایا پدا شتیان بن ددریته وه] وه پیغه مبه ر له
 جمدیسیکا دهغه رمویت (د.خ) [إن الله حرم الجنة علی
 کل مرء] ^(۱) واته [په راستی خوا به هملتی قه دهغه کردووه
 له هه موو ریاجی بهک] [سهرنج] ^(۲)

(۱) رواه ابو نعیم والدیلمی

(۲) برای راناکان نه وچه هر کردووه چاکه یهک به ماده لایرو ری
 کارانه بیت هیچ پدا شتی بؤ نانوسری معگر په شیمان بیتووه
 واز له م کاره به ده بهینیت.

تاوانی دووهم

کوشتنی که سیّک

به نه بقیه است

[قتل النفس عمداً]

هوای گهره له قورئاندا دهفرمویث [ومن یقتل
 مرءفاً متعمداً فجزاءه جهنم خالداً فیها و غضب الله علیه
 ولعله راعى له عذاباً عظیماً] سورهی نساء نایه تی ۹۳ واته
 [که من به نه قهست، موسلمانیک بکوژیت نه و پاداشتی
 دؤرجه شتایه تابه و خوردا رقی خوی به سهردا دهرژینی
 به و به قهردی لی دهکاو و سزایه کی سهختی بو ناماده
 دهکات] وه پیغمبری خودا (د خ) دهفرمویث [اول ما
 نحمی یی الناس یوم القیامة فی الدماء] - رواه البخاری
 وسمام ... واته [یه که شت که خوا بوژی دواپی برسپاری
 له سهر دهکات بریتیه به له پیاو کوشتن واته خوین رشتنه]
 وه له شهرمه ده کی ترندا دهفرمویث [اول ما یحاسب علیه

العبد الصلاة واور ما يقضي بين الناس في الدماء] - روه
النسائي - واته [يهكم شت كه بنده پرسپاری له سهر لی

دهكریت نوپژده وه يه كم شت كه خوا فهرمانی له سهر دهر
دهكات به نيواسي خه لك خويز ريشته وه خودا دهه رمويت
[ولا تقتلوا النفس التي حرم الله بالحق] سورهی الاسراء
آية ۲۲ واته [سهر كه سانه مه كوژن كه خودا كوشتنی
قه دهغه كردونه ته نهب مه گهر به رهوا نه ببت] پيغمبر
(د.خ) دهه رمويت [اجتنبوا السبع الموبقات وعد منه قتل
النفس التي حرم الله الا بالحق] واته (خوتان بهاريزن
له هورت تاوازي هورتينهر يه كيك له واته كوشتنی كه سيك
كه خودا قه دهغه كردونه مه گهر به رهوانه بي نه روایه كه
پيغمبر (د.خ) ريگای كوشتنی دوه نه وه به كه
دهه رمويت [لا يحل دم امرئ مسلم الا باحدى ثلاث كفر
بعد ايمان وزناً بعد احصان وقتل نفس بغير الحق] متفق
عليه - واته رهوا ني به رزاسي خویني موسلمان ته نه به سي
شت نه ببت هاشگهز بوونه وهی هاش ئيسلام بوونی داوین
پيسی هاش شووكردين يان ژن هينان كوشتنی كه سيك به بی
تاوان ومخوای گوره له سورهی فرقاندا نايه تی - ۶۸ - دا
نهه رمويت [والذين لا بدعون مع الله إلهاً آخر] واته (نهو
به ندانهی كه بيچكه له بهرنامهی خودا ئيش به هيچ
بهرنامه يه کی تر ما گهن) وهله كوژايی نايه ته كه دهه رمويت

[ولا يقتلون النفس التي حرم الله إلا بالحق ولا يزنون ومن يفعل ذلك يلق أثاماً^{۱۱}] واته (نه که سانه ناکوژن که خودا کوشتنی قه دهغه کردون تهنها مهگر بهرموا نه بیت وه داوین بیسی ناکن وه هر کسی نه م کرده وانه بکات تاوانبار دهبن خوا سزایه کی سهختی دمدات) وه به شه کی تری نه م نایته دهلنیت [یضا عاف له العذاب يوم القيامة ويخلد فيه مهاناً إلا من تاب وآمن وعمل عملاً صالحاً] واته سزایه کی توند دهرین وه نازارو سزاکه یان زیاتر دهریت چونکه بیجگه له کافری بن باوهری نه وانه بیار کوژو داوین بیس بوونه وه له م نازارهدا دهمینته وه به سووکی و بی نرخی به شا دهرین هه تا هه تابه مهگر نه وانه ی که په شیمان دهنه وهو باوهر دهمینن و کرده وه ی چاک دهکن خوا له و که سانه خوش دهبت چونکه خوا به به زهیی و میهره بانه وه پیغمبر دروودی حوای له سر بیت دهره مووت [وإن اکبر الکبائر عند الله يوم القيامة الإشرک بالله وقتل النفس المؤمنة بغير الحق] - رواه البخاری - وانا [که دهرترین تاوان لای خوا له روژی دوایدا هاو بهش بز خودا په بسدا کردن و کوشتنی که سیک بروداره به بن تاوان] وه هر وه هه زهرت (د - خ) فهره مویتنی [من أعان

(۱) ووشه ی (یلق اثاماً) له تفسیری روح المعانی لاهره ۴۸ بهرگی ۱۹ دهلنیت شیونکه له شیو مکانی دوزخ په له مویت و خیره

علی قتل مسلم بشرط کلمه لقی الله مکتوب بین عینیہ ایس

مریسة الله تعالى] رواء ابن ماجه - واحمد - واته [ههه
کسی به شهادتی بکات بؤ کوشتنی موسلمانیک نه گهر به

قسه په کیش بیت به عزوور خوا دهگات له روژی دوايي
وېله نیو چه وانی نوسراوه بی به شه له به زمی خوا له (ابن
عباس) دهگن درېته وه کهوا په کیک کوزرا له سه ده می
چه زهت (د ۰ خ) له شاری مه دیسه دا نه زانرا کن
کوشتویه تی پیغه مېه (د ۰ خ) ته شریفی به سه روانگه
(منبر) کهوت هه رموی [ایها الناس یقتل قتیل وانا فیکم
ولا یعلم من قتله] واته هه رموی [موسلمانینه په کیک
په کیک کوشتوه منیش له ناو نیوه دام و نه زانراوه کن
کوشتویه تی] پاشان هه رموی

[لو اجتمع اهل السماء والارض علی قتل امری مؤمن
لعذبهم الله الا ان یفعل ما یشاء] واته [نه گهر خه لکی زوی
وئاسمان خریبته وه له سه کوشتنی مرویه کی موسلمان
مزایان ددهم ته نها مه گهر خودا خوی سزا که دوا بخت]
چه زهت (د ۰ خ) نه هه رمویت [کل ذنب عسی الله ان یغفره
الا الرجل یموت کافرا او الرجل یقتل مؤمنا متعمدا] - رواء
النسائی والهاکم - واته [له وانه خودای به به زمی

تاوانی سٲیم

جادوگرۃری

(السحر)

خودا دھرممویٹ (ولکن الشیاطین کفروا) بہ لآم
 شہیتانی نادممیزاد و جنو کہ باوہریان بہ ہیزی خودا نہ پورہ
 (یعلمون الناس السحر) - سورہتی بہ قمرہ ثابہ تی ۱۰۳ -
 واتہ (ہونہری جادوگرہری فہری نادممیزاد دھکن و تاکو
 ٹیسشاش ہر فہریان دھکن وعضوا لہ ثابہ نیکی تردا
 ٹھہرمویٹ [ولا یفلح الساکرون] سورہتی یونس الایۃ ۷۷
 واتہ [ہیچ لہو جادوگرانہ بزگاربان نابو بہ ثاوات
 ناگہن] بیفہمبہر (د - خ) دھہرمویٹ [اجتنبوا السبع
 الموبقات قیل یا رسول اللہ وماہر؟] قال [الشرب باللہ
 والسحر و قتل النفس التي حرم اللہ الا بالحق واکل مال
 الیتیم واکل الربا و التولی يوم الزحف و قذف المحصنات
 الفضائل المؤمنات] - متفق علیہ - واتہ [ناگاداربن لہ
 ہوت تاوانی فہوتینہر و تیان ٹہی پھمبہری خوا ٹہم

تاوانانه کامانه؟] فەرمووی [هاوبەش بوخودا پەیدا کرد
 وەجادوگەری وەکوشتنی کەسیک کەخودا قەدەغەیی کردووە
 بەناڕەوا وەخواردنی مائی بێ باوک وەخواردنی سوو وە
 هەڵاتن لە شەپری کافراندا

ئابوو بردن و بوختان کردن بەو ئاڵەمەتەنەکان کە بێ ئاگان
 پێغەمبەری خودا درویدی خوای ئی بێ لە فەرمودەپەکی
 ئردا دەرەمۆیت [ثلاثة لا يدخلون الجنة مدمن حمر وقاطع
 الرحم ومصديق بالسحر] رواه احمد والحاكم - واته [سێ
 کەس ناچنە بەهەشت پەکەم دەوام کردن لە خواردنەوێ
 عەرق تا کۆتایی ژیاں دووم بپیشی پەپوهندی و سەردان
 لە کەسایەتی سێهەم کەسیک بپوای بەجادوگەر هەبێ] لە
 بجالەکی کۆری عەبەدە رپوایەت کراوە [أنا كتاب عمر
 (رض الله عنه) قبل موته بسنة ،أنا أقتل كل ساحر
 وساحرة] رواه الامام البخاري - واته [کتابی عومەری
 کۆری خەتاب (خوای ئی رازی بێت) هات بۆ لام سالتیک بەر
 لە کۆچ کردن کەوا هەموو جادوگەری پیاو ژن بکوژن]

[سەرچ] زاسایانی ئایسی بەتایبەتی ئەوانەیی لەسەر رێباری
 ئیلمی شافعی (رح) ئیخەرموون جادوگەر ناکوژن وە کەمەش
 تاییبەت بەسەرچێک بەئەراسی بزانی جادوو دروستە لە ئیسلام دا
 بەلام ئەگەر جادو گەرەکی زانی قەدەغەیی بەسەری بەردووم بوو
 بەوا کافر دەبی (هەرچە ئیلمی عومری) (رح) - فەرمووی کەو بەسە
 جادوگەری دروست نییە وە بەگومەل رای هەموو راناکان پەکیکە دەو و
 کەسەکان

تاوانی چوارهم

وازهینان

نویژ به نه نقه ست

[ترك الصلاة عمداً]

خوای معزن دهفهرمووئیت [ما سلککم فی الدنیا؟
 قالوا لم نک من المصلین] سورة المذثر آية ۴۲ - واته [نمو
 کهسانه‌ی که سهر فرازو شادمان نه‌بن له یوژی زیندو
 بوئنه‌ودا هریسار نه‌کهن له تاوانباره گم‌و‌ده بووه‌کان چی
 هویره‌ک بوو نیسوه‌ی فری دایه ناو (سه‌قه‌ی) هوه پانی
 دوزخسه‌وه نه‌وانیش نعلین له نویند که‌ران نه‌سووین]
 موسلماننه به‌ریزه‌کان دهریاره‌ی نویند نه‌کهر نایه‌ت و
 فه‌رمووده‌یه‌کی یه‌ک جار زور هاتسوه به جه‌ند جوریک
 فه‌رمووده‌کانی ریواپه‌ت کراون وه به‌م جوره‌ی که (شیخ
 ابن الحجر) له (زواج) باسی کردوه نه‌مانه‌ن.

جه‌زیت دروودی خوای له سهر بیت دهفهرمووئیت [بین
 الرجل و بین الکفر ترک الصلاة] رواه البخاری و احمد -
 واته [جیاوازی له نیوان ئادمیزادو کالهر بوئیدا نه‌کردنی
 نوینه] وه له ریواپه‌تیک‌ی تردا پیغه‌مبه‌ر (د خ) دهفهرمووئیت
 [لیس بئر العبد و بین الکفر إلا ترک الصلاة] رواه ابو داود
 والنسائی [جیاوازی له نیوان به‌نده‌ی موسلمان و به‌ندی
 بی باوهر بریتی‌یه له واز هیئان له نویند] و‌طه فه‌رموده‌یه‌کی
 تردا دهفهرمووئیت [بین الکفر و الايمان ترک الصلاة] رواه
 الترمذی واته [جیاوازی نیوان بریوایی و بی مروایی

وازهینانه له نویژ] پیغمبر (د.خ) له فرموده یه کی تردا
 دفرمودیت [العهد الذي بيننا وبينهم الصلاة فمن تركها
 فقد كفر] رواه احمد وابو داود والنسائي - واته [بهیمانی
 نیوان نیمه و نهوان نویژه هر کس یکه له نویژ واز بینن
 به راستی نهو بین باوهره] وه دیسان هه زهت (د.خ)
 دفرمودیت [من ترك الصلاة متعمداً فقد كفر جهاراً]
 رواه الطبرانی واته [کسیک به نهنگست نویژیک
 بهوینیت به راستی وه به ناشکرا بین باوهره بووه] وله
 فرموده یه کی تردا هه زهت (د.خ) دفرمودیت [من لم
 يحصل فهو كافر] رواه البخاری - هرکس نویژ نهکات
 نهو بین باوهره. [سه رنجیک]

جالیدا نهو پرسپاره دیتسه پیغمبر بهی ی نهو
 فرمودانه ی پیغمبر (د.خ) تالخوانی نویژ نهکات بهی
 بروا (کافر) دابنیت؟ نهو ی جزی سه رنجه نهو یه که
 هندی له زانایان دفرمودن نهو فرمودانه ی پیغمبر
 (د.خ) له سه نهو کسانه پاسدان (تطبیق) دهکرت که
 دطین نویژ کردن گونگ نی یه باوهریان به فرزد بوونی نی یه
 به لام راستی یه کی نهو یه که موسلمان به نویژ نهکات
 (کافر) نابن واته بین باوهر نابن به لکسو به بین دین و
 [فاسق] واته له ریکا لادان نهانریت له زواجری شیخ
 [ابن حجر] لاهره ۱۳۱ دفرمودیت زانا شاپنی یه کان
 دهرباره نویژ نهکات رای جیاوازیان هیه به لام زودبه ی

نه رموود مکان دهست نیشانی شهوه دهکهن که نویژ نه کهر
 بڼ باوهره دمرچووه له دیني موسلمانان له گهل نهوشتدا
 هاوړه کانی پښه مېر (د.خ) هیچ کردموهیه کیان به بڼ
 باوهری دانه دنا ته نها نویژ نه کردن نه بڼ به بڼ به لگهی
 شهرعی به لام نیمامی شافعی وهندیک له زانا کانی تر
 دطین نویژ نه کهر (کافر) و بڼ باوهر نابیت مه کهر دانی بیا
 نه نیت وه بلیت نویژ کردن هورزی به.

فكانما يتر اهل و ماله] واته [همر کسمن تمنها نوښږيکي له
کيس بهښت وک شوا وايه که هرڅي مال و سامان
وڅيږاني هميه نيا چوو بښت وچه تمنها څږي ما بښتوه]
روښږيک هر زرت (د.خ) باسي گورځي و گوتاهي نوښږي
د مکر د پلغرمو - وک عبدولاي کوري هومر
دهي گڼي توه [من]

حافظ عليها كانت له نوراً وبرهاناً ونجاة يوم القيامة ومن لم
يحافظ عليها لم يكن له نور ولا برهاناً ولا نجاة وكان يوم
القيامة مع قارون^(١) وفرعون^(٢) وهامان^(٣) وابي بن خلف^(٤) رواه

(١) قارون په کيک پوه له هڅارانې سره د مې هر زرتې (موسا)
عليه السلام) د تېر لای هر زرتې (موسى - ع) لای پلزي پوه
دوهای بډېکات خوا روځي نوږي بداتن هر زرتې موسا کي پکي گوري
د هڅانې چا قاروني فتر کړه قارون سره نجام د پلغرمو پوه
سهرت و سامانې گڼي توه له نوره تمنه مات هر زرتې موسا
داوای له قارون کړه زمکاتې لږ د بډېکات په لږم قارون په سهرانه
د اثارو له پاشان خوا له ناورې پرې په سهره سامان توه.

(٢) فرعون پاشايه کي نوږ دارپوه

(٣) هامان وچيري فرعون پوه

(٤) ثوبعي کوري خلف له سهره مې پلغرمو (د.خ) پوه نوږ
شازاري پلغرمو يارانې داوه په ککوري نوږ پوه.

احمد واته [هەر کەسێ پارێزگاری نوێژ بکات ئەوا ئەو نوێژه
 ئەبێ بە بووناکی و بەلگە لە رۆژی دوايیدا وەرزگار بوونی
 خاوەنەگەیی و ئەو کەسە پارێزگاری نوێژ نەکات
 رووناکی و بەلگە وەرزگار بوونی بۆ نییە لە رۆژی دوايیدا
 وەڵە هاشە رۆژدا لە گەل قارون و فیرەمۆن و ئوبەیمیی
 کۆری خەلف ئەبێ] وە هەروەها بپوێستە کە ئاگاداری
 نوێژمکانمان بکەین لە بارە (سجده) واته گرێوش بڕین
 (رکوعەکانی) بە تەواوی چۆن بچێ پێ بکەین وەڵە لە
 هەبەدولای کۆری ئەشعەری یەوە رپوایست کراوە کە
 بپێشەبەر (د.خ) چاری کەوت بە پیاویک (رکوعەکانی)
 تەواو نەدەکردو گرێگی بە (سجده) واته (گرێوش) نەدەدا
 بپێشەبەر (د.خ) بۆی فەرموو [لومات هذا علی حاله مات
 علی غیر ملة محمد] رواه الطبرانی وابو یعلی باسناد حسن

واته [ئەم مەڕۆڵە کە گرێگی بە نوێژمەکی نادات] ئەگەر بەم
 حالەو بمرێ ئەو لەسەر غەیری میلەتی محمد ئەمری
 [سەرنج] دواخستنی نوێژه فەرزمکان بە ئەنقەست بەبێ
 بپاسنووێهکی شەرعی لە تەوانە گەورەکان ئەمری وە
 بپوێستە هەر نوێژیەک کە فەرمان یە کەسەر بەقەزا بکەدرێتەو
 وە بپوێستە لە سەر هەموو مۆسڵمانێکی خاوەن باوەڕ
 ئامۆزگاری ئەو < .> .اته بکات نوێژ ناکەن وەیان وازیان

له نوڙ هيناوه به تايمت نهوانه ي که ماغيان هميه له سهرمان
 وک خزم و کس و مناله کسانمان حوزرت (د.خ)
 دهغه رموويټ [مروا هسپيانکم بالصلاة لسمع سنين
 واضريهم عليها لعشر سنين و فرقا بينهم في المضاجع]
 رواه ابو داود. واته [فهرمان بدن به مناله کانتان به نوږ
 کردن له تمهني حوت سالتدا وه له تمهني دهسالتدا
 سهرزمنشتيان بکن له سهر نوږ واته بيان ترسيښ
 به ليدان بو کردن نوږ وه جيايان بکنه وه له جيگای
 خوتندا] پيشواي به ريز [نه بو سوله يمانی خهتابی]
 که زانايه کی خاوهن بليمهت بووه دلفيت وه نهغه رموويټ
 [هذا الصديث يدل على اغلاظ العقوبة له اذا بلغ تاركاً
 لها]^(۱) واته [نم فهرمووديه نهبي به بلکه له سهر
 سزايه کی به هيزو سخت بو نهو که سانه ي که خويان
 ناسيوه و پيگه پشتوونه نوږ ناکن وازيان لزي هيناوه.

پروانه (کتابش) لاهره (۲۲) د سروبي شخصي القدي القدي

باسيڻڪ لهبارهي

تلواني دواخستني و واز هينلني نويژ بهكومل (جماعت)

هه زرت دروېدي خواي لهسر بېت دهر باره ي نهو
 كهسانه ي كهواز له نويژي كومل دمهينن دهرموويت
 [والذي نفسي بيده لقد هممت ان امر بحطب فيحطب ثم
 امر بالصلاة فيؤذن لها ثم امر رجلاً فيؤم الناس ثم اخالف
 الى رجال فأحرق عليهم بيوتهم] متفق عليه واته [سويند
 بهو كهسه ي مني بهدسته بېروباوهرم وايه كههرمان بكم
 داروو چېلگه يهكي زور كړ بكنهوه وپله پاشان ههرمان
 بدمن بهمانگدهر كه مانگ دا نو نويژ له پاشان پياويك بكن
 بهپيش نويژ [امام] پاشان بهم بومالي نهو پياوانه ي
 كهناپنه نويژي [جماعت] واته كومل ماليان بهسردا
 بسووينم] له نهبي هورهيږه دهكه پړنهوه خوا ان رازي بېت
 كه هېغمه يهر (دروېدي خواي لهسر بېت) ههرموويته ي
 [ان ائقل صلاة على المنافقين صلاة العشاء وصلاة الفجر]
 واته [گرانترين نويژ لهسر دوو روو ناپاكهكان نويژي
 بهياني و نويژي شوارانه] پاشان لهكوتايي ههرمودكه
 دهرموويت [ولو يعلمون ما فيها لا توجها ولو حبوا] رواه
 البخاري ومسلم واته [بهلام نهگهر نهو دوو رووانه ببيان
 راسيايه نهو دوو نويژ چ خيرو پاداشتيكي تېدايه شهوه نه

گناگولکنی واته لهسەر چوگ بۆی دهرۆيشتن و دهموون
چونكه بهراستی خێرو پاداشتی نوێزی بهكۆمهڵ يەك چار
زۆر خێره وەك هەزەت (د.خ) دهمەرموویت [صلاة
الجماعة الفضل من صلاة الفرد] بپسەج و عشرين
درجە]

[واته نوێزێك كه به كۆمهڵ بكریت باشتره و خێری زیاتره
له نوێزێك كه به تەنها بكریت به بیست و هەرت هله]
هەروها پێویسته ئهو كەسانه‌ی نوێزی بهكۆمه‌ڵ ئەكات
ئانگاداری مەرجەكانی نوێزێكه بكات له كاتی [ركوع و
سجود] واته هه‌لسان و دانیشتندا ئەگەر به‌ئارەزووی
خۆی سەریبەچی پێش نوێزی کرد له نوێزێكه‌یدا واته پێش
[ئیمام] بکەوێت نوێزێكه‌ی به‌تالەو دانامەزێ هەر وەكو
هەزەت (د.خ) له لهرمووده‌یه‌كا ئەهه‌رمووی [اما یخشی
اهدکم اذا رفع راسه قبل الامام ان يجعل الله راسه راس
عمار او يجعل الله صورة عمار] رواه البخاری واته (ئایا
ئاترسی یه‌کێ له ئێوه یا بۆچی ئاترسی یه‌کێ له‌ئێوه هەر
کاتێک پێش ئیمام له نوێزدا سەری به‌رز بکاتەوه خوای
گه‌وره سەری بگۆزی به‌سەری گۆنی درێژ یا وینه‌ی
به‌رینه وینه‌ی گۆی دێژوه

[نتیجہ]

نویزی بہ کرمیل بہ لای شیماسی شحمہ دویہ (رخس) فرزی
 عینہ و لای شیمام شافیمی (رخس) فرزی کیفایہ و بہ
 ہر دو شیوہ کہ زاناکانی تاپینی ترکی نویزی
 (بہ کرمیلان) بہ توانی گورہ دانلوہ^(۱)

(۱) پروانہ زواجری شیخ ابن وحید ہدایتی ہرگی بہ کام
 لاہرہ ۱۴۴۰ھ۔

له باره نووی

وازهینانی نووی ههینی (جمعه)

خوای گهوه دهه رموت [یا ایها الذین آمنوا اذا نودي للصلاة من يوم الجمعة فاسعوا الى ذكر الله وذروا البيع ذالكم خير لكم ان كنتم تعلمون] سورة الجمعة آية (۸) واته [ئهئى ئهوكه ساهى خاوهن باوهن ههركاتيك بانگهواز كرا بو نووی ههینی له رووی ههینی دا به خیرایی و به گورجی ههیناوی بانگهواز ههینی خواپهکن برۆن بو بهجی ههینانی ههرووی نووی ههینی واز له کرین و فروشتن بهینن ئهوه باشتره بو ئهوه ئهگه برانن] له ابی جعد کوری ضمیری یهوه دهگهینهوه کهوا زور هاورى بهتی بهینه بهری (د ح) کردوه ئهئى ههزرت ههروویهتی [من ترك ثلاثة جمع تهاوناً طبع الله على قلبه] رواه احمد وابو داود والنسائی - واته [ههركهسێك به ئارهزووی نووی

ههینی بهوینی بهی هیچ بیانویهکی شعرعی خواهی گهوه
 موری تاوان باری نهدا بهسهردلیدا [وه له فهرمودیهکی
 ترا جهزمت (د.خ) نهفهرموویت [من ترك ثلاث جمعات
 من غیر عذر كتب من المناظرین] رواه ابن حبان واته [هه
 کهسیک بهینی بیاتویهکی شعرعی سی نوژی ههینی
 بهوینی نهوه ریزی ناهاکان دهوسریت] نیمامی نرمدی
 له (ابن عباس) ریاویتی کردوه کها پرسیارکرا دهبراره
 پیاولک که به رۆژ به رۆژ دهینت و بهشهو نوژی دهکات
 به لām له گهل نهوشدا (جومعه و جماعات) ناگاواته نوژی
 ههینی نوژی به کۆمهل ناکا (ابن عباس) فهرمووی نهو
 بۆ ناو ناگره.

———— [یاسا] نوژی ههینی لهسهه ههموو خاوهن
 باوهریکی نیرینهی بنگهیشتهو (بالغ)ی خاوهن ژیری
 (عافل) نازادی نیشتهجی که نهخوش و بیانوی شعرعی
 نهینت فهرزی (ههینه) جهزمت (د.خ) نهفهرموویت
 [الجمعة حق واجب علی کل مسلم الا علی اربعة عبد
 مملوك او امرأة او صبي او مريض] رواه ابو داود واته
 [نوژی ههینی فهرزه له سهه ههموو موسلمانیک له سهه
 چوارکس نهینت بهنده و ئافرهت و منال و نهخوش]

[سەرىنچىك]

س / جىياۋزى نىۋان فەرزى ھەينىۋ فەرزى كىلىپايەت
چىپە؟

ج / فەرزى ھەينى واتە لەسەر ھەموو كەسنىڭ فەرزى
بۇرۇستە كە ئەم فەرماتەنى خۇا جىن بەجىن بىگات بۇ نىمۇنە
نۇپۇزى (ھەينى) ۋە فەرزى (كىلىپايە) واتە كۆمەنلىك لە
خەلىكى نازىچەك ئەم فەرزە جىن بەجىن بىگەن تاۋانەكە لەسەر
ھەمىۋان لادىھى بۇ نىمۇنە نۇپۇزى (جماعات) واتە
(بەكۆمەل) [ئاڭدادارنىڭ] بەراي ھەموو زاناكان (نۇپۇزى
ھەينى فەرزى ھەينە) ۋە ھەر كەسىۋازى لى بېنىت
بەتاۋانى گەۋرە دادەنەرپەت بە مەرىچىك ھېچ بىيانۇپەكى
شەرمى نەبىت - بىزۋانە (الكهاتر او الزواجر) بەرگى پەكەم
لاپەرە / ۱۵۱.

تاوانی پینجھم

بہدانی زہکات

(مائع الرکاة)

خوای گه وره دهه رموئیت [وویل للمشرکین الذین
 یؤتون الزکاة] سورة فصلت آیه (۶) واته [قور بهسه
 نازاری سهخت بونه و هاویش په پدا کړانه ی که رد
 نادهن] پروانه خوای گه وره زمکات ندهری به هاو.
 په پدا کړ ناویردووه وپله ناپه ټیکي تردا د همرمووئیت
 یهسین الدین یېخلون بما اتاهم الله من فضله هو خیر
 بل هو شر لهم سيطوفون ما یخلو به یوم القيامة] د
 آل عمران آیه (۱۸)

واته [ناگومان نه من نه وانه ی که بهزیل د مکن کړو
 مال و سامان ټیکي زوری یی به خشیوه و زمکات مال
 نادهن نه وانه قازانچ ناگان به لکو زیانیان یی ده کاو د
 ناگرین له نه ستویان د مکرې له روژی دوا یی]
 وه له ناپه ټیکي تردا

ددهرموویت [والذین یکنزون الذهب والفضة ولا ینفقونها
 فی سبیل الله فبشرهم بعذاب الیم] سورة التوبة آية (۳۴)
 واته نهوانه ی کهوا زیرو زیرو پارمو سامانیان هه یه کوی
 دهکه نهومو خه رجی ناکه ن له ری ی خوادا واته زهکاتی مالی
 خوای لی نادمن نهوا موژدمیان بدهنی به چیشستی نازاریکی
 به نیش ومله کوتایی نایه ته که دههرموویت [یوم یحیی
 علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم وجنوبهم وظهورهم
 هذا ما کنزتم لانفسکم فذوقوا ماکنتم تکنزون] سورة
 التوبة آية (۳۵) واته [نهو روژ دیت که روژ لی
 پرسینه وهیه که تیایدا نهو زیرو زیرو پارمو سامانه

به ناگری دودخ سور

دهکریته وه و به لهشیانه وه دهنی ناوچه وان و ته نیشتیان و
 پشتیان هین داخ دهکریته هاشان فریشته ی سزا پییان
 دهلی نهو سزا سهخته بهیژن وهه ره بهو زیرو سامانه ی
 کوتان کردوته وه سزای هین دهیژن [له نهبی هورمیره وه
 ریوایه ت کراوه که هه زهت (دخ) دههرموویت [مامن
 صاحب ذهب ولا فضة لا یؤدی منها الا اذا کان یوم
 القيامة صفحت له صفائح من نار جهنم فیکوی بها جنبه
 وجبینه وظهره]

متفق علیه واته [هه ره که سیک له دونیادا خاوه نیی
 زیرو زیرو بئو زهکاتی لی کهوتیرو هاشان زهکاتی لی

نهدابی شوام زینرو زیوه دمکریته بهرگیکی ناگراین و
 لهبری دمکری له دوزمخدا باشان پشت و نیومچهولنی بی
 داخ دمکن [عبدولای کوری مسعود رزای خوای را بی
 نهفرمویت [امریا باقام الصلاة وإيتاء الزكاة ومن لم یجد
 قلا صلاة له] رواء الطبرانی واته [فرمانمان بی کراره
 بهنویژ کردن و بهزکات وه هر کسینک زکات نه دات
 نویژی ئی ورنه گری] وه هر وهها حه زرت (دخ) له
 فرموده میکی تردا نهفرمویت [ممنع قوم الزكاة الا
 ابتلاهم الله بالسنين] رواء الطبرانی واته [هر نهتموک
 دستیان بهسر زکات داگرت و نهیان دا جیگای خویتی
 خوا تووش گران و نه هاتی یهکیان بکا] وه له ریوایتی
 حاکم و بهیهقی نهه شسی ئی زیاد کراوه [ولا منع قوم
 الزکات الا حبس الله عنهم القطر]^(۱) واته [هر نهتموک
 قهدهغی زکات بکات نهوه خوای گوره بارانیان ئی
 قهدهغه دمکات [تنبیانی] هر کسینک زکاتی بکویته
 سهریو نهیدات نهوه بی گومان له تاوانه گوره مکان
 دهژمیدریت نهگر هاتوو یهکیک پان کوملینک قهدهغی
 زکاتیان کرد پان یاخی یوون له نه دانی واته واپان دانا
 کهوا زکات فرزنی به نهوه له بهر نهوه و ده گراین له
 ثانی نیسلام و به هه لگراوه دادنه رین چونکه ثابت و

(۱) رواء الحاکم والبیهقی

فرموده‌ی ناشکرا همه‌ی له‌بازی زینت‌دان و که‌فرزه
لے‌سریان مالی خواهدمن بهمه‌زار دامن^(۲).

(۲) پروانه الخطایا فی نظر الاسلام ص ۲۲۲ عقیاب عبدالفتاح طبره.

تاوانى شەھەر

شكاردى

پۇژوويىك

پۇژەكانى رەمەزان

[ترك صوم يوم من ايام رمضان والافطار فيه]

خوای گهوره ئهغه رمووئیت [یا ایها الدین آمنو کت
 علیکم الصیام کما کت علی الذین من قبلکم لعلکم تتقون]
 واته [ئهی نهو کهسانهی که خاورن باومرن له سهر ئیوه
 فهرزه کراوه رۆژو گرتن ههروک له سهر نهته و مکانی پێش
 ئیسومش ههرز کراسوو به لکسو تکساوایه به ههزی نه
 خواپه رستنهوه خوێنان بهاریزن له حهراپه و خراپه کاری
 پاشان له کۆتایی ئایه ته که دهغه رمووئیت

[ایاماً معدودات فمن كان منكم مريضاً أو على سفر فعدة
 من ایام آخر] البقرة (۱۸۴) واته [رۆژوتان له سهر
 فهرز کراوه بو چه ند رۆژیکێ دیاری کراو جا هه که سینک
 له ئیوه نهخۆش کهوت یان له سهر (سهغه ر) بوو وه نه رۆژوو
 نه سو ما له یانی نهو رۆژانه ی کهتیا به رۆژوو نه بوو چه ند
 رۆژیکێ تر بگرتیه وه] پێغه مبه ر (د خ) دهغه رمووئیت [من
 أفطر يوماً من رمضان من غير رخصة ولا مرض لم يقضه
 صوم الدهر كله وان صامه] رواه الخمسة الا مسلما واته
 [که سینک یه ک رۆژ له رهمه زان بشتکێنی و به یی هه به رۆژوو

تاوانی جه و ته م

ه ا ز ه ی ن ا ن ل ه ج ه ج ی

مائی خوا

(ترك الحج)

خوای گه‌وره ده‌ه‌رموونیت [والله على الناس حج
الميت من استطاع اليه سبيلاً] سورة آل عمران واته
[له‌لايسن خوای گه‌ورم‌وه جه‌جسی مائی حوا ه‌رز ک‌راوه
له‌س‌ر نه‌و موسلمانانه‌ی که‌وا توانای له‌ش و مالیان ه‌یه
[ومن كفر فان الله غفي عن العالمين]]^۱ واته [ه‌ر که‌سیک
باوهر نه‌کا به‌ ق‌رز بوویی جه‌ج یان بئی جه‌ج ق‌رز نی‌یه
وه‌تواناشی ه‌بی به‌لام به‌نه‌نقه‌ست جه‌ج نه‌کات نه‌وه خوای
گه‌وره ده‌وله‌س‌ندمو بئی پاکه‌ له‌و که‌سه پی‌یستی به‌هیچ
که‌سیک نی‌یه] [ه‌زرت (د.خ) نه‌ه‌رموونیت [من ملك زاداً
وراحلة تبلفه الى بيت الله الحرام فلم يحج فلا عليه ان
يموت يهودياً او نصرانياً]]^۲ واته [ه‌ر که‌سیک توانای جه‌ج
کردنی ه‌بیت و به‌لام به‌ناره‌زووی خوی نه‌جیت بو‌جه‌ج
به‌بی هیچ بی‌ان‌وو‌یه‌کی (ش‌هرعی) نه‌وه ناره‌زوو‌که‌ی‌فی
حویته‌ی چ له‌س‌ر نایینی حوله‌که‌ بمری و چ له‌س‌ر نایینی
ده‌صرانی‌وه] وه‌ ه‌روه‌ها له‌باشان ه‌زرت (د.خ) نه‌و

(۱) سورة آل عمران اية (۹۷)

(۲) رواه الترمذی وأحمد والبيهقی

ثابتی خوینده و و ذلك ان الله يقول ﴿وَلَهُ عَلَى النَّاسِ حِجُّ
 الْبَيْتِ مِنْ اسْتِطَاعٍ اِلَيْهِ سَبِيلاً﴾ نيمامي عومر (د ح)
 دمفرموویت بریارم دا که جهد که سیک بنیم بونو شارو
 ديهاتانی که و توانای حه حی مالی خوابان هیه ناچر
 بهی عورریکی شهرعیان هسیت دمعوئی باجیان لهسر
 دابنیم چوبکه شوانه به موسلمان مارمیدرین برواه
 [الکباشر]^(۲۸) هروهها [سعيدی گوری جه بیر] (د خ)
 یه کیک بروه له پیاوه که وره کان دملیت [دراوسی یه که م هه وو
 خاومنی مالی و سهرومت بوو و همرد حه حی نه کرد و همیش
 نویژی مردووم لهسر نه کرد مانای وایه که به موسلمانم
 نه دمزمارد] [الزواجر لاهره (۱۹۹) بهرگی یه که م]
 پیعه مبر (د خ) فرموویته [الاسلام ثمانية اسهم
 الاسلام (ای - کلمته) سهم والصلاة سهم والزكاة سهم
 وحج البيت سهم والامر بالمعروف سهم والنهي عن المنکر
 سهم والجهاد في سبيل الله سهم وقد خاب من لا سهم له]
 رواه البزار - واته (ثانی نیسلام له گال (ووته) که یه وه
 هسیت به شه ووته که ی به شیکو نویژ به شیکو زمکات
 به شیکو و ژو به شیکو حه حی مالی هوا به شیکو
 فرمان کردن به چاکه به شیکه قه دهغه کردنی خرابه
 به شیکو شهر کردن له رنی خوا له گال دوژمنی

تاوانی هه شته م

نازاردانی

دئی دایک و باوک

عقوق الوالدين

حوای گوره دهفه رموینت [واعبدوا الله ولا تشركوا
 به شیئاً وبالوالدين احساناً] سورة النساء آية ۳۶ - واته
 [ئهی ئادهمیزاد به ندهیی خوا بکن و به هیچ خوریک
 هاوه به شی بۆ خودا دامه نین وه چاکه له گه له دایک و باوک
 بکه] وه خوا له سورهی [الاسراء] نایه تسی [۲۳]
 نهفه رموینت [علا نفل لهما احب] واته [به هیچ جوریک
 نابیت ئاح و ئۆف و داخیال له دهست بکهین و دلیان ئازار
 بدیهین] و محوای گوره له نایه تیکی تردا دهفه رموینت [ان
 اشکر لی ولولدیك والی المصیر] سورة لقمان آية ۱۴ واته
 [سو پاسی نیعمه تی من و دایک و باوکت بکه و له دوایشدا
 ههه بۆ لای ده گهریته وه و له (ابن عباس) ده گهریته وه که
 دهیفه رمو [اطيعوا الله واطيعوا الرسول] واته گویی رایه فی
 خوا و گویی رایه فی پیغه مبهه (د خ) بکن واته ههه که سیک

گوئی رایہ لی خوا بکاو و مگوئی رایہ لی پیغمبر (د خ) نہ کات
 بوا کرد موی لی و ہر ناگیریٹ چونکہ ہر پہنیک لہ مہ
 پیوندیان بہ پہ کتوہ ہعیہ دوہم شت کہ خوا دھرموویت
 [واقیموا الصلاة واتوا الزکاة] واتہ [نویژ بکن و زہکات
 بدھن واتہ ہر کہ سیٹک نویژ بکات و زہکات نہ دات لی
 و ہر ناگیری سنیہم شت] خوا دھرموویت [ان اشکر لی
 ولوالدیک] واتہ [سوپاسی من و دایک و باوکتاں بکن] واتہ
 ہر کہ سیٹک سوپاسی خوا بکات و گوئی رایہ لی و سوپاسی
 دایک و باوکی نہ کات لی و ہر ناگیری نہم سوپاسی کردنہ
 و ہک حہ زہمت [د ح] لہ حہ دیسا دھرموویت [رضا الرب
 فی رضا الوالدین و بسخط الرب فی سخط الوالدین] راوہ
 انرمدی و الحاکم واتہ [راری بووسی خوا لہ گہل راری
 بووسی دایک و باوکتو وہ نارازی خوا لہ گہل بارہزا بووسی
 دایک و باوکتہ] پیغمبر (د خ) لہ ہرموودہیہ کی تردا
 دھرموویت [ثلاثة حرم الله تبارک و تعالیٰ علیہم الحنة
 مدمن الحمر و العاق و الدیوث الذی یقر الخبث فی اہلہ]
 رواہ احمد واتہ [سی کہس خوائ گہورہ ہعہ شستی لی
 قہرغہ کردون شہراب حوارندنوہ بہ ہردہوامی ناراداسی
 دایک و باول گہوادی واتہ نہو کہسہی کہ ٹیشی داوین پیسی
 لہ گہل حینزان و مالی بکرنی و قسہ مہکا] وہ
 ہعہرموودہیہ کی تردا دھرموویت [کل ذنوب یؤخر الله
 منها ما شاء الی یوم القیامة الا عقوق الوالدین] واتہ [خوا

ئاۋاتىي تۇيغۇچى

ئىدراك ھەرىكىتى

ھاسىلچۇق ھەرىكەت

ئىدراك ھەرىكىتى (ئىدراك ھەرىكىتى)

خوای گوره له قورئادا دمه رموویت [واتقوا الله
الذي تساطون به والارحام] سورة النساء اية (۱) واته
[نښه خوټان بهاريزن لهو شتانهی که خوا له نښه ی قه دهغه
کردوه هه روه ها داوای هه موو پیو یستی به کی لږ دهکات وه
ناگاداری به چی هینانی ماسه گانی خزمان بکهن و
هاتوچو یان بکهن] وه قورئان ری نمایان دهکات و له
خوای بن شاگایي پامان دهکله کښی دهر باره ی هات و چو
نه کردنی خزم و که سایه تی هه روهک خوا لهو نایه ته را به
توندی باسی هم بایه ته دهکات که وا دمه رموویت [فهل
عسیتم ان تولیتم ان تفسدوا فی الارض و تقطعوا ارحامکم
اولئک الذین لعنهم الله فاصمهم واعمی ابصارهم] سورة
محمد آية (۲۳) واته [نه وایه لهو که سانه نه که ر پښان
هه لکړد بکه ونه خرابه کاری له زه وید او هاتوچو ی خزمان
ناکهن نه وانهن خودا له عیبت و نه فریبی لږ کردون چونکه
پیشوازی هم نایه پاکه بیان نه کردوه وه سویدیان لږ وهر نه
کرتووه هه روهک گوئیان له مانگه نه بووبی و که بووبن

و مهاویان بهی دبیئو کویر ببن] له ئه‌بو هورمیره خوالی
 رازی بیئت نه‌گزیته‌وه له پی‌فه‌مبه‌روه (هـ) [قال ان الله
 تعالى خلق الخلق حتى اذا فرغ منهم قامت الرحم فقالت
 هذا مقام العائذ بك من القطيعة قال نعم اما ترضيني ان
 اصل من وصلك واقطع من قطعك؟ قالت بلى قال فذاك لك
 ثم قال رسول الله (هـ) اقرعوا ان شئتم فهل عسيتم ان
 توليتم ان تفسدوا في الارض وتقطعوا ارحامكم] متفق عليه
 واته [خوای دروستگار کاتی له دروست کردنی مروی به‌وه
 پاشان (گیان) هه‌ستاو ووتی ئیستا کاتی نه‌وه‌یه مروی
 به‌نا بو‌تو بینیت له هاتو چو نه‌کردنی خزمان ئینجا خوای
 دروستگار فرموی به‌ئی نه‌ی (گیان) (رحم) هه‌ر که‌سیک
 هاتو چو‌ی بکات من به‌زیم بیا دیت‌وه وه هه‌ر که‌سیک هاتو
 چو‌ت نه‌کات من به‌زیم بیا نایه‌ته‌وه نایا به‌وه رازیت ئینجا
 گیان (رحم) ووتی به‌ئی رازیم خوا فرموی نه‌و فرمانه‌م
 بو‌تو پاشان پی‌فه‌مبه‌ر (د خ) فرموی نه‌گه‌ر چه‌ز ده‌که‌س
 نه‌م ئایه‌ته بخویننه‌وه [فهل عسيتم ان توليتم ان تفسدوا
 في الارض وتقطعوا ارحامكم . الخ] هه‌روه‌ها چه‌زعت
 (د خ) ده‌فرموویت [من كان يؤمن بالله واليوم الآخر
 فليكرم صيفه] واته [هه‌ر که‌سی بروای به‌خواو به‌روزی
 دوایی هه‌یه بارئیزی میوانی بگرت] وه له به‌شی دووه‌می
 فرموودمکه ده‌فرموویت [ومن كان يؤمن بالله واليوم
 الآخر فليصل رحمه] واته [هه‌ر که‌سیک بروای به‌خواو به‌

وژی دوايي ۹ ميه باهاتوچوڙي - زيار بکات [وه له پاش
 ۱۰ ميه مې له روي وېد مکنه دهغه رمو ویت [۱۱] کان پوښ باښه
 واليوم الاخر فليعمل خيراً او بهد [۱۲] رواء البخاري واته
 [۱۳] هر کسې پرواي مخسواو مېرؤږي دوايي ۹ ميه ۹
 باقب - ميه کي چا که بکات يان دن ۱۰ ميه بيت [وه له
 فاري وېد مې کي تر دا جهزه (دخ) [لايدخل الجنة فادفع
 ۱۰ م] (له تق عايه) واته هر مړؤږي کي موسلمان به نه مېست
 مړزه له خرم وکسي ناچيته به مېست [

و بن علي بن الحسين رضي الله عنهما انه قال [لوالده
 ۹ ميه ۹ ميه حېن قاطع رحم فاني وجدته ملعوناً في كتاب
 الله في ثلاثة مواضع] برواته الکذا لا پاره (۹۶) واته علي
 کورې دوسهين (خوایان لي رازي ديت) ثامؤږي کورې
 کورې کي دهکړو دهگوت [کورم نه که پت هاوړي به تي نه و
 که سه بکيت که خزمانی به سر ناکاته وه من ديومه له سي
 جيگادا قوربان نه فرمتي لي کړوون .

[سهرنجنيک] تهرک کړدني هاتوچوڙي خزمان بهوشه ي
 عهري بي نې نلین (قطع صيلة الرحم) بريتي بهيوه ندي
 خزمان به تي له گوناوه گوره کان دهمزدرې چونکه نيماسي
 (قرطبي) دهغه رمو ویت مې کومه ليو رای زاناکان سهرداني
 خرمو وکسي (مړزه) واته بيويسته هېچ کاتيک نابي
 وازيان لي بېني مې گره به بلگه ي شهري نه مېست

تاوانی دهه‌م

داوین پیسی

{الزنا}

حوای گهوره له قورئادا دهغه رموویت [ولا تقربوا
 الزنا انه كان فاحشة وساء سبيلاً] سورة الاسراء آية (۲۲)
 واته [مزیک مهکه نه وه له (رڼا) چونکه نیشیکي رږر خرابه و
 له گشت ریڼه یه ک خرابه] حوای گهوره به نه و او یی باسی
 داوین پیسی کردو وه به گوساهنیکي رږر ناشییرین دوی
 بردو وه و مېه و کسه یی که نه و ریڼه یه ده گنیزنه بهر
 خرابترین مروه وه له ناپه تنکی تردا دهغه رموویت [الزامیة
 والزانی فاجلدوا کل واحدٍ منهما مئة جلدة] واته [ژن و
 پیاو یی که داوین پیسی ده که نه هر یه کیکیان سده داریان یی
 بدن] پاشان دهغه رموویت [ولا تأخذکم بهما رافة فی دین
 الله] واته [به زهینان به و جزیره که سابه دا مه یه ته وه که
 فەرمانی خوا به فیرو نه دمن [ان کنتم تؤمنون بالله والیوم
 الآخر ولیشهد عذابها طائفة من المؤمنین] سورة النور
 آیه (۲) واته نه گهر نیوه باوهرتان به خواو به روژی دوا یی
 هیه و مینو پیسته کومهلک ~~هو~~ موسلمانان ناماده بن له م
 شوینه دا بونه و ی ناموزگاری و که لک وهر یکرن له م کردو وه
 خرابه [زاداکاسی ناپینی نه لین نه و سزایه بونه و کورو کچانه
 که و کورمه ژنی نه هینابی و که که ش شو ی نه کردی
 هر یه کیک له مانه سده داری یی نه دیت به لأم نه گه رږر و

پياو له تهمنيان جاريك ژنه كه شوي كړدېو ياخوډ
 پياو كه جاريك ژني هنيابو ټوا پيوسته بهر د باران
 بکړين] له ټېو هوريرموه (د.خ) دمگريتموه له پيغمبره
 وه (د.خ) دهفهموويت [لايتي الراس حين يمس وهو مؤس]
 متفق عليه تاكوتايي فهمودمكه واته [ټو كسمي داوين
 پيسي دمكات له كاتي داوين پيسي دا باوهرې نامينيت]
 هزرت (د.خ) له فهمودميكې شدا دهفهموويت
 [ما من ذنب بعد الشرك بالله اعظم عند الله من نطفة وضعها
 رجل في فرج لا يحل له] رواه الامام احمد واته [له پاش
 هاوېش بو خود ادا تن هيج تاوانيك لهوه كورمتر ني په كه
 پياويك ټاوي پياوېتي و نارووي خوې به كار بهينيت له
 شوينيكدا كه بوي دروست نه بېت] هزرتي پيغمبر
 (د.خ) دهفهموويت [يا معشر الناس اتقوا الزنا فان فيه
 ست خصال ثلاثاً في الدنيا وثلاثاً في الآخرة اما التي في
 الدنيا فيذهب البهاء ويورث الفقر وينقص العمر اما التي
 في الآخرة فسقط الله وسوء الحساب وعذاب النار] رواه
 البيهقي والسيوطي واته [ټي كومه ټي موسلمانان خوټان
 له (زنا) واته داوين پيسي بهارزين چونكه شش سيفه تي
 ټيډايه سياننيان له دونيادا سياننيان له بوذي دواييډا
 ټو سئ سيفه تي له دونيادا ټه مانن ټوناكي ټيسلام له
 رووي ټو كه سمه دجبات ومله لاي خلك سووك وريسواو ټي
 نرغه هه ژار دمبيت و مال و ساماني بهرمو كمي دهجيت

دهد. بـ کورت دهنی و یا خود چاکه و جرم له نه مری حوی
 مایینیت وه شوو سئ سیفته نهی که له روزی سرایی پیاوی
 پیدای دهنیت نه سانسو خوا نه عرب دد سچینیت لی
 پرسینه و هی که خراپی له گهل دهکرت و فیدونلزارهکی زور
 دهکرتی له ساگری - وره ج[له نه سو سور هیسه (رخ)
 دهکرتی دهنیت که پیغمبر (دج) دهه مروت [دا وی
 الرجل خرج منه الايمان فكان عليه كالف ظله فادا اقلع رجع
 اليه الايمان] رواه ابو داود [واته نه گریه کی د اوین پیسی
 کرد خوا بروی له دلد دهکرتی بروا که و وک سیفه له
 سهری راهه سستی و سیسه ری لی دهکرتی کاتی وازی له
 د اوین پیسی که هینا بروا که ی دهچی وه ناودی]
 [تنبینی] د اوین پیسی نه کوفل و رای رانیان له تاوانه
 گورهکان دهکرتی دهکرتی دهکرتی له همدیک قهرموده کاسی
 پیغمبر (دخ) به پیر چوه - کورت که: (ریا)
 نه گورهترین کوپاه ژمنه رواه همدیک له راناکان دهلین
 د اوین پیسی نه خوشتر گوره سره چونکه دهلین له پاش
 د اوینش دانان بو خوا د اوین پیسی به به لام نهوی راست
 بیت نهوی که (شیخ ابن الحجر) دانی پیا هیناوه که
 دهلین نهوی راستترین میت له پاش هاوسش داسان
 کوشتی به نهفسته پاش گوشن د اوین پیسی به
 تایه تی نهوی د اوین پیسی که له گهل دراوس دهکرت -
 پروانه الزواج به رگی دروهم.

تاوانی یازدهم

نیربازی

(الواط)

خو! دهفهرمووی له قورئاندا [أتاتون الذکران من
 العاملیں وتذرون ما خلق ربکم من ازواجکم ؟ بل انستم
 قوم عادون]۔ سورة الشعراء آية ۲۶ واته [شایا نئوه
 نهوهنده له یاسای رهوشت وئاین لادهمن که دههه لای
 مرقفی نئنه وواز لهوانه دههینن که خودا بوی جه لال
 کردون له ژنه کانتان ۴ وادیاره نئوه نهتهوهیه کی له یاسای
 خودا دهرچوون و لاتان داوه] له جابری کوری عهبدولوه
 (خ.ب) دهگهریتهوه له پهلهمیه رهوه (د.خ) دهفهرموویت [إن
 أخوف ما أخاف علی امتی من عمل قوم لوط]۔ رواه
 الترمذی وابن ماجه - واته [لههه موو شتی زیاتر لی
 دهترسم که تووشی نومهته کهم بیت کردهوهی گه لی لوطه
 (واته نیر بازییه)] جه زهت (د.خ) دهفهرمووی [من وجد
 تموه یعمل عمل قوم لوط ماقتلوا الفاعل والمفعول به] واته
 [لههه شوینیک بینیتان کردهوهی گه لی (لوط) کرا کارهکه رو]

کارلیکراو بگوژن [بنغمه مبر (د خ) له فەرموودیه کی ترډا
 دغه رموویت [اربعه یصبحون فی غضب الله ویمسون فی
 سخط الله قلت من هم یا رسول الله؟ قال المتشبهون من
 الرجال بالنساء والمتشبهات من النساء بالرجال والذي يأتي
 البهيمة والذي يأتي الذكر (یعني اللواط) رواه البيهقي
 والطبراسي واته [چوار کس سبهینان و نیواران له ناو
 قه هرو توره یی خوادان] (ابو هریره) خوا لای رازی بیت
 دهلیت [وتم ثم حوار کسانه کمانه من ثمی بنغمه مبر
 خوا فهرمووی ثم پیاوانه ی خویان دهبنه سر شیوه ی
 ژنان وهن ژنانه ی خویان دهبنه سر شیوه ی پیاوان وهن
 کسه ی نزیکی حوار هئ بکهویت به تاییه تی گوئی دریژ
 وهن وهی دهچته لای پیاو (واته نیر بازی دهکات) :

له فەرموودیه کی ترډا بنغمه مبر (د خ) دغه رموویت [لا
 ينظر الله عز وجل الى رجل آتى رجلا او امرأة في دبرها]
 رواه اسام الترمزي واته خوی گوره به چاوی به زمی
 ته ماشای وهن پیاوانه ناکات که دهچنه لای پیاو یاخود له
 پشته وه دهچنه لای ژنان وهله ریوایه تی پيشوودا امامی
 احمد دغه رموویت [ملعون من آتى امرأة في دبرها] واته
 له میهره بانی خوا دوور خراوخته وهن پیاوانه ی له پشته وه
 دهچنه لای ژنان وحصه زمیت (د خ) له فەرموودیه کی ترډا
 دغه رموویت [لعن الله من عمل عمل قوم لوط ویدها ثلاثاً]

رواه النسائي - واته [خوا نه فرمتی کردووه له کهسانیک که له سه سه رهفتاری نه وهی (لوط) دهرۆن وستی جار له سه ریک نه وهی دوو باره کردووتسه وه دهگیردینته وه له پیغه سه سه (د.ح) سه ره مووی تهی [سبعة یلعنهم الله تعالی ولا ینظر الیهم یوم القیامة ویقول ادخلوا النار مع الداخلین] واته خوا نه فرمتی له حهیت مروف کردیه وه هوا به جایی به زهی ته ماشایان ناکات وه ره مان دهکات که بیان که نه دوزمه وه له گهل نه وانهی که دهجه ناو ناگر به نه مری وه تا هه تایه [الفاعل والمفعول به (یعنی اللواط) وناکح البهیمة وناکح الام وبنتها وناکح یده إلا ان یتوبوا] رواه الطبرانی واته نه وانهی دهجه لای میریاخود می له پاشه وه وه نه وانهی دهجه لای جوار پی وه نه وانهی دهجه لای داپک وکچ وه نه وانهی به دهست خویان ره حهت دهکن به لام نه گهر نه جوړه که سه سه به شیمان سه سه له تاوانا کانیان خوا لپیان خویش ده بیت]

[تنبینی] سه سه واناکان له سه سه نه رایه که وا میراری له تاوانه که ره کهانه زانایان رۆر پیرو رایان ههیه ده ره رهه نه م کردووه ناشیرنه هه ندیک ده لپن ده بی دارکاری مکرین وه هه ندیکیان ده لپن ده سی به رد ماران مکرین وه هه ندیکیان ده لپن ده بی (سه سه کهوت و نکهوت) نکوژری وه نیمامی (شاهعیش) (ر.ح) ده لپت بیوسته سه سه کهوتو بن کهوتوو

بکیریزین به لām کوشته کای دهلیت له سه راایی په گاوډ
 هه لېدرېته وه خواره وه یان دیواریکی به سه پر وځی [به ریر
 حافظ المندری] دهلیت جوار حلیفه ابوسکروعی و عدا الله
 بن الریر و هشام بن عبد الملك خویان (لی رازی نیت) بهر
 نازیان به شاگر سو و تاندووه به لām له کتینی شهریه ندا
 دهلیت [سابیت هیچ گیسن له بهر ېک به شاگر بسوینریت
 جو سکه نیش و ناراریکی روری تیدایه] به لām نه م
 (حلیفانه) نه و شته یان کردووه بؤ نه وهی مجی به بهندو
 ناموزگاری بؤ خه لک

تاوانی دوازدهم

سو و

[الربا]

خو ددهرموونیت [الدین یاکلور الربا لایقومون] لا کما یقوم
 الذی یتحیطه الشیطان من المس [سورة البقرة نایهتی ۲۷۵]
 واته [نهی که سانهی که سوو وهردهگرن بهنارموا مالی خه لک
 دهقون لئی بهشیمان مابنهمه نهواته راست نابنهمه له گور مو
 برسپارو پاداشتی دوا روژ تنها بهشپوهی شتیک که شهینان
 دهستی ل و هساندین شبت بووین خو ددهرمووی [یا ایها
 الذین امنوا اتقوا الله وذرُوا ما بقی من الربا إن کنتم مؤمنین فان
 لم تفعلوا فاذنوا بحرب من الله ورسوله]

سورة البقرة نایهتی ۲۷۹- واته [نهی نهو که سانهی که
 باوهرتان بهخودا هیناوه له خودا بترسن وواز بهینن له سوو
 خواردن نهو سووهی ماوهتهوه لهسهه خه لک نهگه خوتان
 بهمسولمان دهزانن نهگه واز ناهینن له سوو خواردن
 هوشپار بن بو شه بگردن له گه ل خوداو پیغه مبهه له دونیاو
 ریژی دوا پیدا].

(شیخ ابن حجر) (ر.خ) ددهرمووی (سوو سی جزوه)
 یهکمیان بنی دهووتریت [ربا الفضل] و دووم بنی دهووتری
 (ربا الید) و سی یه میان بنی دهووتری (ربا النساء) [نهم
 جزوه سوواته هه موویان دروست نین و مایه
 تاوانبارین^{۱۱} وهه روها هه زرمه دروودی خوای لهسهه

(۱) [ربا] له زماندا بهمانا زیادیه وه له شهعه ا بهمانای رباده
 له ماملهیه له تولهی (مالا) له کاتی مامله کردن بهسرجیکه مامله که
 یه جزو بیت

ست دهمرموبت [تغز ره رسول الله (صلى الله عليه وسلم)
اکل الرما وچکله وکاته وشاهدیه وقل هم سواء] رواه
مسلم و ابو داود و الترمذی واته [پیغمبری خوا نه معرفت و
له عهتی کردوه نه سوو هورو له ویکله کای له ووش که

پهیمانی هوردو لا دهسو سئنه وه له گه واهی په کانی
(شاهدي) فهرموی نه ماته هموویان ویکرو بهک کیه
بارو تاوان مارن] وه پیغمبر (دخ) نه فهرموبه کی

تورا دهمرموبت [إذا ظهر الزنا والرما في قرية فقد احلوا
بأنفسهم عذاب الله] رواه الحاکم وقل صحیح الاسناد

واته [نه گهر بهئاشکرا داوین پیس کراو سوو خوراو له ههر
شارو دیهاتیکدا نهوا سرای خوايان له سهر خویشان
سه پاندوه پیغمبری خوا درویدی خوای له سهر بیت
له فهرموبه یه کی تورا دهمرموبت [ياک والذنوب التي لا
تغفر العلل (السرقه في المغنہ) فمن عل شيئاً أتى به يوم
القيامة وأكل الربا فمر أكل الربا بعث يوم القيامة مجنوناً
يتخبط ثم قرأ (الذين يأكلون الربا لا يقومون إلا كما يقوم
الذين يتخبطه الشيطان من المس) رواه الطبرانی واته
[خوئان پپارین لهو نهوانی که هوا لای خوئان نابیت
مه گهر په شیمان مینتوه نه وروپیل کردن له وماله ی له غزا

داچنگ ، دځمکوی ودهر که سیک فیل بکات چ به دری و چ بهرو فیل بیت بههر شیومیک بیت دمی لهروزی دواپی بیهینیه وهنه که سکی سوو دهخوات لهروزی دواپی دا زیندو دهگریته وه بهشینو سر ژ شیواوی له پاشان نهو نایه تهی حویدروه [الذین یأکلون الربا لا یقومون الا کما یذوم الذی یتخطبه الشیطان من المسی] (عناکسی له گهل، سرچس می نایه ته که لیگدرا وهته وه) له عه بدولای کوری حه سر زله وه (ر ض) دملیت پیغسه مپسر (سر) دهغه رموویت [درهم رباً یأکله الرجل وهو یعلم اشد من ستة وثلاثین زنة] رواه احمد والبطرانی واته [نهو که سکی پک درهم سوو بخوات له گهل نهو هس که برایت حواقه دهغه ی خردو وه نهو باری گرانتره له نیش و سرای داوین پیسیک بهی و شمش چار.

[تیبینی] به پیرو رای همدو زاماکان (سوو) ربا حواردن به تاوانه گه وره کان دهو می دری و لهو تاوانا به که مدد وف دهه و تیمی و که سیک (ربا) واته سوو حواردن به پخواو [جه لال] بزانتیت نهو هی ی (کافر دمی وانه هی بی ناوهر دمی و هرو هکوله زاوا جری شیخ ابن و حه سر دهغه رمووی [ان الربا حرام اجماعاً وهو من الکبائر المهلکه وکفر مستحل] بروانه (الزواج) لاپره ۲۲۸ بهرگی به که م.

خو دمه رموئیت [ان الذین یاکلون اموال
 ظلماً انما یاکلون فی بطونهم ناراً ویصلون سعيراً
 النساء آیه ۱۰- واته [نهو کسانه ی که مالی که
 بایک (هستیو) دمخوئ بهستم له باشه رویکی
 دمخوئنه ناو ناگری به گلهو بلیسه ی دؤرمه
 و به راستی پر به سگی خو یان ناگری دؤزه خ دمخوئ
 ناپه تیکی تردأ خوای گوره دمه رموئیت [ولا تقریب
 الیتیم الا بالتی هی احسن حتی یبلغ اشدّه] سورة الا
 آیه ۱۵۲- واته له پاشه پوزیکی

[نزیکی مال و سامانی هستیو مکهوید و شه گور نزیکی
 کهوتن به شنبویهک بنی که مبهستی شاگاداری که
 بیرویی گورد بنی هتا ناشنا یان واته بالغ ده

بیرو هوش پیدا دمهکن له باره یانهوه] و هیغه مبه و درود
 خوای لی بیت دمه رموئیت [له جهوت تاوانی
 نزیکی مکهوئنهوه یه کیک له مانه (اکل مال الیتیم)

خوارزمي، اَلْخَزَرُ وَ دَرَوَاذُ ثُمَّ لَهُ مَوَدَّةٌ مَعَهُ. دَهْرِيهت
 (د خ) كه چ موژدميه كه مۇنەو پروا دارانەى كه چاوديري
 هەتيوان ئەكەن دەرەموويت [انا وكافا الدريم في الحجة
 هكدا وأشار بالسبابة والوسطى وفرج بينهما] رواه
 البخاري واته من وئەو كسانەى كه هەتيوان مكره لاي
 خويان له بههشتدا پيگەومين وه پيگەمەر (ا ح) دەست
 ميشاسي ئەو شتەى كرد به پلند كردى دوو بەردەى پەژۆزى
 وهه ئەى هورەيره كه ناوى (عبدالرحمن)ه. خواىلى رازى
 بيت] ئەگچەردىتەود له پيگەمەرەوه (د خ) دەرەموويت
 [خير بيت في المسلمين بيت فيه يقيم يحسن] به وئەر بيت
 في المسلمين بيت فيه يقيم يحسن (ا ح) رواه ابن ماجه واته
 ماشترين مالى سه! دى و مابەيه مەتيونيكي لى بيت و
 موى ماش بن و مچراپترين مالى موملمانان ئەوماڵەيه
 هەتيونيكي لى بيت و موى خراب من [تنبيني] خوارزمي
 مالى هەتيوان مەپيروراى هەموو رانايان مەتاواه گەورەكان
 دەرەمەرديت و مروف دەرەوتتير، وه خوارزمي مال و سامانى
 هەتيوان به نازەواو كەم و زور يەك دەنكه گەم بيت ئەگەر
 بههستهم بيت به تاوانى گەوره دەرەمەرديت [خواى گەوره
 به تامان بيت] .

تاوانی چواردهم

در و کسردن به خواو

پیغه مبهرو

در و کردن

له کاتی قسه کردنی

به بی هو

[الکذب علی الله ورسوله (ص) والکذب فی عیال]

خدا د مفرم ویت [و یوم القیامة ترى الذین کذبوا علی الله وجوههم مسودة] سورة زمر آیه ۶۰- واته ثوانی رویمان بو خدا هه له به ستووو ئه لێن خدا نهمی کچ و کوری هیه (یان هاو بهشی هیه) له روژی دوا ییدا نیان بینن که چون رویمان وهک قیر به شه له بهر باری خودا دا پێغه مبه ر (د.خ) د مفرم ویت [من کذب علی متعمداً فليتبوا مقعده من النار] متفق علیه واته [هه رکه سیك درو بزمانی منعه هه له به ستی چنگایهک له دوزمخدا بو ی ترخان د مکریت] چونکه درو دوو جوړی هیه یکه سمیان تاوانی گهورته له دوو سمیان له هه موو درو یان گهورتر نهمیه که درو هه له به ستی به ناوی خوا وه به ناوی پێغه مبه ر وه وهک جه زهت (د.خ) د مفرم ویت [ان کذباً علی لیس ککذب علی احد فمن کذب علی متعمداً فليتبوا مقعده من النار] رواه مسلم واته [به راستی درو هه له به ستی به ناوی منعه وهک نهو درو یه نییه که به ناوی

په کبکی ترهوه هله ده سترې هرکه سټیک درې به زما سی
 منه وه هله سنی خټکایک بوځوی ترڅاں دهکات له
 ناگرې دؤره خدا [خوای گه وړه دهغه رموویت [ان الله لا
 یهدی من هو کاذب کفار] سورة الزمر آیه ۲۰- واته
 به راستی خوار یگای راست نابېخشی بهو که سانه ی که
 درؤږن و بی باوهرن وه دهغه رموویت [فجعل لعنة الله علی
 الکاذبین] سورة آل عمران آیه ۶۱- واته [ناکا دارین خودا
 نه فرمته کړده لهو که سانه ی که درؤږن] پیغمبر (د خ)
 دهغه رموویت [اذا کذب العبد تباعد الملك عنه میلاً من متن
 ماجاء به] رواه الترمذی واته [نه گهر به ندهیه که درؤی کړد
 فریشته ی خوا هیڅده ی په ک میل لی ی به وړده له بهر
 بوگنی دم و زاری نهو به نده درؤږنه] وه حذرمت (د ح)
 دهغه رموویت له فخر مودیه کی تردا [کبرت حیانه ان
 تحدث اخاک حدیثاً هوک مصدق وانت له به کاذب] رواه
 ابو داود واته گه ورترین خیانت نهو بهیه که تو قسه یل نو
 برای خوټ بکه میت و نهو بروات یی بکات و توش برای
 درؤیه [له نه بی هوریه ده گډیرینه خوای لی رازی بیت
 دهغه رموویت [آیه المنافقین ثلاث اذا حدث کذب واذا وعد
 اخلف واذا اؤتمن خان] متفق علیه واته [نیشانه ی ناپاکان
 و دووړوان سی شته نه گهر قسه ی کړد به درؤ بیکات وه
 نه گهر به لینیک بدات و بیشک نیت وه نه گهر راسپار دهیان
 له لا دانواو خیانت بکات] وه حذرمت (د خ) له

فەرمووده‌یه‌کی تێردا ده‌قه‌رموونیت

[ویل للذي يحدث بالحديث ليضحك به القوم فيكذب ويل له ويل له] رواء الترمذی واته قور به‌سه‌ری و سزا بو‌ئو که‌سه‌یه که‌درۆ ده‌کات و قسه‌و قسه‌لۆک هه‌له‌ده‌به‌ستن به‌درۆ بو‌ئو‌هی خه‌لک به‌زی به‌که‌نن سێ جار ووشه‌ی (ویل) دووباره کردۆته‌وه [تیسینی] درۆکردن تاوانیکه گه‌وره‌یه زه‌هره‌روو زیانی تاین و دنیا‌ی هه‌یه سه‌ره‌هه‌ری هه‌موو تاوانیکه وه‌له کیتابی (زواج) دادله‌یت گه‌وره‌ترین درۆ‌ئو‌هیه به‌لای هه‌ندی زانا‌یان درۆ هه‌له‌به‌ستن به‌ناوی خواداو به‌غه‌مبه‌ره‌وه بێ‌ئوه گومراهی‌یه که مروف ده‌تزازینی له تاینی ئیسلام

تاوانی پانزدهم

هه لاتن له

شەری کافراند

(الفرار من الزحف)

خوادهرمویت [ومن یولهم یومئذ دبره الا متحرلاً لقتال
او متحیزاً] إلى فئة فقد باء بغضب من الله ومأواه جهنم
وبئس المصیر[سورة الانفال آية ٦٦] - واته هه که سیک له
روژی گه یشتن به یی با وهراند هشتیان تی بکات و
بگه ریته به یی شه وی بیلان و فیل بیت هه تا له لاپه کی
دیکه وه ریگا له دوژمن بگریث شه به راستی خودا لای
دهرمنجی و جیگه شی هه ردوژمه و دوژمخیش خراپترین
جیگه یه [له نبی هورمه ره شه گید ریته وه که هیفه مبه
(د غ) دهرمویت [اجتنبوا السبع الموبقات قالوا یا رسول
الله وما هن؟ قال الذکر بالله والسحر وقتل النفس التي حرم
الله الا بالحق واکل مال الیتیم والتولی يوم الزحف وقذف
المحصنات الصافلات المؤمنات] رواه البخاری ومسلم
واته [خوتان بهارین له ههوت تاوانی فهوتینه ره ره موویان
یا رسول الله شه تاوانه کامه؟ فره مووی هاویه شی بو خودا
دانان و جادوو نه فسی کهوا خوا کوشتنی شه وی حرام کرد

منی به ساحه ق و خوار دنی مالی هه تیوو سوود خوار دنی له
 روژی هه ربا له جهنگ راگردن درو هه نه ستن به سهر نه و
 ژنه پاکه موسلمانانه ی که ناگیا یان له هیج
 نی یه [سه ریجیک] له (زواج) دا نیمای شافعی (ر: ح)
 دهه رموویت نه گهر موسلمانان جه دکیار کردو پاشان
 تووشی بی هیری هاتن له لایه ن دوژمنه وه نه وه قه ده غه گراوه
 له سه ریار پشت له پاش کس و هه لیر نه نه نه گهر
 به شینوه ی کی پیلان نه نیت و به فیل خویان بشکینن و پاشان
 بگه رینه وه لای هاوری کاسیان وه دهه رموویت نه گهر نیت و
 گاوردن زوژترین له موسلمانان ديسان باش نی یه
 رابکس و نه گهر راشبکه ن به رنگاری سزای خوا نابز
 به لای مه وه چونکه هه لاتن له ریزی عزادا به و مهرجه ی
 نیو هه ده ی گاوردن یان زیاتر بن به لام نه گهر که م تر بن له
 ژماره ی دوژمنی نیسلام هه لاتن و کوئل دان قه ده غه نی یه
 - بروه به رتووکی (الزواج) لاهره ۱۷۲ به رگی دووم

تاوانی شانزه هم
نایاکی و ستم کردنی
پیشه‌وا
به رامهر گله‌ک‌هی

[غش الامام الرعية وظلمهم]

خوای دهفهرموونیت [ولا تحسبن الله غافلا عما يعمل الظالمون إنما يؤخرهم ليوم تشخص فيه الابصار] سورة ابراهيم آیه ۴۲ واتنه [وا مهزانه که خوای گهوره بی ناگایه له کرده ی خراب و سته می سته مکاران به لکو خوا به دواپان دمخات بو روژیک که له ترسا چاوپان له موله ق راوستی و سه رسام ده بن خوای گهوره دهفهرموونیت [وسیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون] - سورة الشعراء آیه ۲۲۷ -

واتنه [له مه ولش شو سته م کارانه دهزانن و چاوپان بی دهکوهی به چ هل سورانی هله ده سوورین وله چ باریکی به رزیه وه دهکونه سه ریاری کزی و دامای و له سه ریاری به واردنی دنیاوه دهکونه سه چ باریکی سزای روژی دواپی وه له مه بدولای کوری عومره وه (رخ) دهکینه ریته وه که سه زرهت دهفهرموونیت [الظلم ظلمات یوم القیامة] -

متفق عليه - واته [زلم و ستم تاريکايي په لمر وړي دواييدا
 وهه روهه لاهه رموي - دپه کي تر دا دهه رمويث (د خ)
 [تکلم راع وکلکم مسؤل عن رعيته] متفق عليه - واته
 [هريک له شوه شوانه وهر پرسپاره له وهی کله ژير چاو
 ديزيدايه] وه پيقه مهر (د خ) له هه رمويدهيکي تر دا
 دهه رمويث [ما من عبد يستعصيه الله رعية يمحوب يوم
 يعصت وهو غاش لرعيته إلا حرم الله عليه الجنة] - متفق
 عليه - واته [هېچ به دپه کي نه په که حوا بيکا به شواي
 کوه لنيک و ميليان له گال يکاو يمری له وژمدا که نه مری
 بي گومان خوا بهه شتي ن قه دهه دهکات [نبييني]
 نه وهش دشراره نه گوناهه گه ررکان نه گه پيشه وايه ک
 گزيو حيانته يکاو له گال که لو ميلنه نه لام نه گه هر
 ساروا، و پيشه وايه نه يه ک - ناي بچولنه وه پاداشي به هېچ
 حو يان نه ووا دايث هه روت دهره نه پوهه مهر (د خ)
 دهه رمويث [يوم من إمام عادل أقصر من عبادة سنين
 سدة] - واته [پيشه وروژنيک
 به داپه روهري بچولنه وه له شمس - سان خوا په رستي
 باشتره واته خوا په رستي [سونهت]

تاوانی حه ئده هه م

خۆ به زل زانین

[الكبر]

خوای گه وره دهفرمووئیت [کذلك يطبع الله على كل قلب^۳
 گل متکبر جبار] سورة غافر آية ۳۵ واته خوای گه وره
 مؤدی ناوه به دل بیان و رووناسکی داد به رستی نارواته ناو
 دل بیان وه له بهر دهمارگیری و خو به زل زانین و سته مکاری و
 گالته بن کزیدن به ناین وه هر که سی خوئی به زل بزانی و
 سته مکار بیت بن گومان نه وانه خودا مؤدمنی به دل بیان وه
 له نایه تینکی تردا دهفرمووئیت [ان الذين يستكبرون عن
 عبادتي سيدخلون جهنم داخرين] سورة غافر آية ۶۰ واته
 [نهو که سانه نهی که خو بیان به گه وره زل ده زانن له ناست
 به ندهی مندا نه بی له مه ولا مل که چ بکن و به دامای بجهنم
 ناو دوزخه وه] له نایه تینکی تردا دهفرمووئیت [انه لا يحب
 المستكبرين] سورة المجل آية ۲۲ واته [به راستی خودا
 خاوهن دهمارو به غیره کانی خوش ناویت] وه نایه تیش
 له باری سه رزم نشستی قیزمه زدن وه هر وهما پیغه مبه
 (د خ) دهفرمووئیت [لا يدخل الجنة من كان في قلبه

مثقال ذرّة من كبر فقال رجل إن الرجل يحب أن يكون ثوبه
 حسنا ونعله حسنة قال إن الله جميل يحب الجمال [هـ]
 بطر الحق وغمط الناس] رواه مسلم والترمذي واته [هـ]
 كهسي هيندهي يهك كه ردهل هيسري له دلدا بيت ماچيه
 به ههشت بهياويك ووتى يه كيك كه ز دهكات جر و به رگ و
 بهيلاوي جواني بيت بهغه مبه (د ح) هه رمووي هه موو
 شتيكي خوا جوانه و عخوا هه موو شتيكي جواني هوس
 دهويت [تهبي هورميره (ر.ح) دهگيرته وه له بهغه مبه رموه
 (هـ) دهه رموويت [بينما رجل يمشي في حلة تعجبه نفسه
 مرجل رأسه يفتال في مشيته إذ خسف الله به فهو يتحجر
 في الارض إلى يوم القيامة] متفق عليه واته [لهسه ردهي
 رابردويدا مروفيك هه بوو به رگي خوي دريژ كردووه لهه
 فيزو خوبايي بوون وهه ري خوي به شانه داهيندوه وهه
 رويشندا زور له خوبايي و به فيز رويشندوه بهسه زهويدا
 لهه نه وهه خواني رهجاوه نو قمي ژير حاكي خستوه
 نينسا ش له زهوي يدا دهچيته وهه خواروه هه تاكرو روي
 دوايي خوداله قورئندا دهه رموويت [ولا تمشي في الارض
 مرحبا إن الله لا يحب كل مختال فخور] سورة لقمان آية ١٨
 واته [بهسه زهوي دا به فيزو خوبايي بوونه وهه ري هه كه
 چويكه خودا نهو چه شنه كه سانهي خوئش تاويت كه لوئين
 بلندمو له حويان بايي بوون] خوي كه وهه له
 هه رموده يه كي [قودسي دا] لهسه زوياني بهغه مبه (د ح)

د هغه رموونیت [الکبریاء ردائی والعظمة إزاری] فمن نازعني
واحداً منهما القيت في النار] رواه مسلم واته [که ورمیی و
دهسلات هه یو حواییو هه رکه سیک له وانه بهر بهر مکه انیم
له که ل بکات فری ی د هه هه ناو دوزمخه وه

[رونکردن هه وهیه ک]

له بهر نه وهی [الکبریاء ردائی والعظمة إزاری] واته
هو دووسیفه ته له سیفه ته کهانی خوان هیچ به واسی په یو
نه دهیه کی س هیزو بی دهسته لات خو ی به قیزو رل به زانی
واته به کورنی (رداو ارار) دوو پوښاکن تاییه ش به
خاوه سه که ی خو یان که سی تر ماف سی په له و دوو پوښاکه
هاویش س له بهر نه وه نه م دووسیفه ته هه رلایه قی خوان
هه رکه سی داوای هه ر یه کی که له مانه بکات واته له و دوو
سیفه تانه حوای ی د هاته ناو دوزه ح [سه رجیک] نه م
تاوامش واته (هیرو له خو مایی هوو) ژمارد راوه له تاوانه
که ورکه کال وه هه دیک له زامایان د هغه رموون حراپترین هیر
نه وهیه که هیر له سه ر حوای که وره لئ ده دیت [په ما به خوا]
هه ر وهک هیر لیداسی و له حواییی یوونی (هیر عوون و
به مروود) که داوای حوایه تیار ده کرد [معوذ ماله] نه م
خوره هیرو حوایه زل راییه مرووف سی ناوهر (کاهه) ده کات

تاوانی هه زده هه م

گه واهی

دان به درۆ

[شهادة الزور]

خوای گه وره ده فەرمووئیت [والذین لا يشهدون الزور]
سورة الفرقان ۷۲- واته [به نده کانی خوا ئه وانەن گه واهی
(شایه دی) به درۆ فادهن] وه له ئایه تیکێ تردا ده فەرمووئیت
[واجتنبوا قول الزور] - سورة الحج آية ۳۰ - واته [خوتان
بهاریزن له گه واهی دان به درۆ واته (شایه دی) به درۆ]
[ئەبو بکر] ە خوای ئی رازی بێت ده گێڕیت و ده لێت
دانیشتبوین له لای ینگمه به (د.خ) فەرمووی [الا انبئکم
بأكبر الكبائر قلنا بلى يا رسول الله قال الاشرار بالله
والمحقق الوالدين وشهادة الزور أو قول الزور وكان رسول
الله (ص) متکئاً فجلس فما زال يكرره حتى قلنا ليته
سكت [- متفق عليه - واته [حه به ردار بن خه به رتان به مئ
شپوهی گه وره ترین تاواستان هین راگه به م هاوه له کانی
ووتیان به ئی ئه ی ینگمه ری خوا هه رمووی هاوبه ش داسان
بۆ خوای تاک و ته نیاو نازاردانی دایک و باوک گه واهی دان
به درۆ هه تا سێ جار ئه وه ی ووته وه یه که م جار هائی دا بۆ وه

پاشان ههستاره دانیشمت و ههه دهیفرموو گهواهی دان بهدرو چهند جار نهوهی دووباره کردوه ئیمهش گوتمان حوزگه بی دهنگ دهیوو[حهزرت درویدی خوای لهسهه بیته له فرمودیهکی تردا دهفرموویت [من کتم شهادة اذا دعی الیها کان کمن شهد بالروی] - رواه الطبرانی - واته [ههه کهسی شایهدی نهدا که بانگیان کرد بو شایهدی بهمهرجیک شایهدی بهککش له لای بیو مهیدا واته مانی موسلمانیک بههوتینن ههروهک شایهدی بهدرویی دایی وایه (نهبی هورمهیه) (بخ) دهلت گویم له پیغمبهه بوو (دخ) دهیفرموو [من شهد علی مسلم شهادة لیس لها بأهل فلیتبره مقعده من النار] - رواه احمد - واته ههه کهسی شایهدی بدات لهسهه موسلمانیک شایهدی بهکی واهه درو بهبوختان بیته باجیگیایهک ئاماده بکات بوخوی له دوزهخ

[قییعی] زاناکان دانیان بهوه ناوه که شایهدی دان بهدرو لهتاوانه گههروگان دهژمیر دریت بهمهرجیک شایهدی بهکه بوختان بیته لهسهه نهوه خواو پیغمبهه ری خودا نهومیان قهدهغه کردوه

خوا ده‌فرمووئیت [یا ایها الذین آمنوا إنما الخمر والمیسر والانصاف والازلام رجس من عمل الشیطان فاحتنبوه لعنکم تعطلون] - سورة المائدة آیه ۹۰ - واته [نهی نه‌وانه‌ی خاوه‌ن باوه‌ن مه‌ی خواردنه‌وه قوما رویت په‌رسستی و تیر گره‌وکسیدن کړده‌وه کارینکی پیسن و له کړده‌وه‌ی شه‌یتانن خویشان بهاریزن و تاکو خوا سه‌رتان بخات و رزگارتان بکات] هاشان ده‌فرمووئیت [انما یرید الشیطان ان یوقع بینکم العداوة والبغضاء فی الخمر والمیسر ویصدکم عن ذکر الله وعن الصلاة فهل انتم منتهون^{۱۱}] واته [شه‌یتان ده‌یه‌وئیت ناکوکی و دژایه‌تی بخاته نیوانتانه‌وه به‌وه‌ی سه‌رخوشتی و قوما ره‌وه و په‌یادی خوا دورویشان بخاته‌وه نیتو به‌سه ده‌ست هل گرن له‌م کړده‌وانه پیغمبر (د.خ) ده‌فرمووئیت له‌ فرموو ده‌یه‌کا [اجتنبوا الخمر فانها مفتاح کل شر] رواه الحاکم والبیهقی واته [دورر بکه‌ونه‌وه له‌مه‌ی خواردنه‌وه چونکه کللی له‌وه‌وو

(۱) سورة المائدة آیه (۹۱) قال الامام الرازی فی تفسیره واعلم ان هذه الآية دالة علی تحريم شرب الخمر وانه یحتمل رازی (رح) شه‌فرمووئیت پیویسته براس نعم ثابته [ده‌لاقت] نه‌کا له‌سر قه‌ده‌عه کړدنی خواردنه‌وه‌ی (مه‌ی) ته‌فسیری راوی به‌رگی ۱۲ لایه‌ره (۸۹) .

خراپه و نازاومیه که [هروه‌ها حەزەت (د ح) له
 فەرموودەییکی تردا دھەرموویت [مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
 وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يَجُلُسُ عَلَى مَائِدَةٍ يَشْرَبُ عَلَيْهَا الْخَمْرُ] -
 رواه الطبرانی - واتە [هەر کەسێک ماوەری مەخسواو
 بەروژی دوازی هەیە بەلەسەر مەیزی مە ی خواردنەوە
 دانەنیشێت] هروه‌ها ئیمامی (طبراسی) درێژە
 بەفەرموودەییە کە دەدات دەفێت [مَنْ شَرِبَ حَسْوَةً مِنْ خَمْرٍ
 لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ مِنْهُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ صَرِفاً وَلَا عَدْلًا (فِرْصاً وَلَا تَغْلًا)
 وَمَنْ شَرِبَ كَأْسًا لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ صَلَاتَهُ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا] واتە
 [هەر کەسێ قومیەک مە ی بخواتەو حیرۆ چاکە ی سێ ڕۆژی
 لەسەر یەک ئێ وەرناگیرێ (چ واجب و چ سونەت) وە هەر
 کەسێک یەک ڕەداغ عەرەق واتە مە ی بخواتەو چل ڕۆژ
 نوێژو خوا بەرستی ئی وەرناگیرێ مەگەر پەشیمان بێتەو
 وە حەزەت دھەرموویت (د ح) [وَمَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ حَقًّا عَلَى
 اللَّهِ أَنْ يَسْقِيَهُ مِنْ نَهْرِ الْخَيْالِ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ (ه) وَمَا نَهْرُ
 الْخَيْالِ؟ قَالَ صَدِيدُ أَهْلِ النَّارِ] - رواه الطبرانی - واتە
 [کەسێک لەسەر مە ی خواردنەوە بەردەوام بێت رەوایە
 (حەقە) لە سەر خوا کە لە رووباری (خیال) تێری بکا
 فەرموویان ئە ی پێغمبەری خوا رووباری (خیال) چێی؟
 فەرمووی کیم و خونیای خەلکی دۆزەخە] هروه‌ها له
 فەرموودەییکی ناوی ئەم کارە پێسە ناوێراو بە [ام
 الضمائم] وە ئیمامی عەلی (ر خ) دھەرموویت [لَوْ قُتِلَ

قطرة من خمر في منبر فبنيت مكانها مئادة لم اوتن عليها]
 واته [نهگەر يهک دلۆپ مهی بکهوینته ناو بیریک وه له
 شوینتهکهی (واتا حینکاکی) منارهیهک دروست بکړیت من
 مانگ لهسر شه منارهیه نادم] وهعبدولای کوری عومەر
 (رخ) دهغهرموو [لو ادخلت اصبعي فيه لم تتبعني اي
 لقطعتها] واته [نهگەر پهسحهپهکم بکهوینته ناو عهرفهوه
 نابی شو پهنجیه لهگل منداپیت هاورئپهتی ناکم و
 دهی برمهوه]

[شاکاداریک] پیغمبری نازدارمان (د خ) دهغهرموینت
 [یشرب ناس من امتي الخمر یسمونها بغير اسمها] -
 رواه ابن ماجه - وه له هندی (ریوایهتا) نهمهشی لی ریاد
 کراوه [یشرب علی رؤوسهم بالعصاف (الات الملامی)
 والغنیات] ای المغنیات [یخسف الله بهم الارض ویجعل
 منهم القردة والخنازیر] واته [له ئومهتی من هندی
 کس مهی دهخونهوه وه ناوی مهی دهگۆن به ناوی تر

[١٦] بیژانه (زنجوریشاد الصیقل - ١٦٠)

(٢) وابهرام نهمهش موعجربهگی حهرفهته (د خ) شهی
 ههرموهکه ئیستا نه جههه جوژ ناویان له (عزف) مهی ناوی وهک
 مروه ویسکی (شمهیاوی) کوپاک و (فودگا) دهه بیروانه پهراوی
 [الحطایا فی نظر الاسلام] ل ٦٦ عقیف عبدالفتاح طبارة
 (٣) رواه ابن ماجه واین حبار فی صحیحه

(وېك بېر) به سسر سهريانه وه موسيقاي راپوردين نې
 ددريو چوند ثاږه تيكي گوراني بيژ ناوازيان بو دملين
 له بېر نه وه دوور ني به خوا نوقمې ژير زهوي يان بکات و له
 ناويان ببات وهيج دوور ني به خواي گه وړه نه وانه بگوري
 به (مهيمون و بهراز) ياخود دل و دهر ونيان شينوو
 نارهو و بازيان و بهوشتيان وېک مهيمون و بهراز نې بکات
 له بېر نه وه و دهر که ووتووه که بهراز له باره ي نارهو و
 بازي به وه زور (جنسي به) ثايني بيغمبر موجه مه د (د.خ)
 هه موو خواردين و خواردينه ويېک که مړول بې هوش بکات
 قهده غه ي کردووه نه وېش له جواني ثايني
 ئيسلامدايه^(۱) هه روها بيغمبر (د.خ) دغه مرويت

[کل مسکېر خمېر وکل خمېر حرام] واته [هه رشتيک
 سه رشتي بدات مه يه وهه موو مه ييکي خواردينه وه ي
 قهده غه وه دغه مرويت [کل شراب اسکر فهو حرام] -

(۱) پروانه په ټوکي [روح الدين الاسلامي] لاهه به (۴۴).

متفق علیه - واته [هەر خواردنهوهیهك ئادهمیزاد ههست
 بکات ئەوه قهدهغهیه] وه له فهرسوودهیهکی تردا
 دهقهرمووئیت [وما اسگر کثیره فقليله حرام] - رواه ابو داود
 والترمذي - واته [ئەوهی گهم و زۆر مرووف سهرخوش بکات
 قهدهغهیه] [تقیببئی] بنویسته بزانی ههیه بانه ئەندازهی
 یهك دلزۆپ بێ خواردنهوهی قهدهغهیهوله ئاواکه گهورهکان
 دهژمێدرئیت وهسزای ههیه خۆریش چل داره وهدروستیشه
 بگاته ههشتادار بهمهرجیک پێشهواي موسلمانان قهرمان
 بکات چونکه بهوجهیکي [تهزین] دادهنرئیت

تاوانی بیستم

تومار کردن

حوای گوره دمه رموویت [یا ایها الذین آمنوا انما الحمر
 والمسیر والاصصاب والازلام رجس من عمل
 الشیطان. الی قوله تعالی مهل انتم منتھون] - سورتی
 (المائدة) ثابته تی ۹۰ - [تفسیری ثم ثابتهش له
 بنیشه وکرا] واته [نهی نه وانهی خاومن باومرن قومار کردن
 رهفتار پکی بیسه و کارو بیسه ی شیتانه] [بهم جوره
 هموو شیومه کی قومار قه دهغه به وک کاغه زو شه تره منج و
 دامه گردن و سن رسکانی و دهمینه و کلاوانی و انجانی و
 گیزانی و هیلکانی و . هتد] نه گره هاتوو نه و جوره یاری یانه
 له سر پاره بکریت قه دهغه به له بیسلام دا به لام نه گره له
 سر پاره نه کریت قه دهغه نی به به مرجیک کات و نه رکی
 ثابینیت به لیسر نه بات و هوی قه دهغه گردنی ثم جوره
 یاری بیمنش نهویه هروک خوا دمه رموویت [ولاتاکلوا
 اموالکم بینکم بالبطال] - سورة البقرة آیه ۱۸۸ - [واته
 مالی به کتر مخون له ناویه کدا به ستم و ناروایی و گرافه
 (وه شیخ موجه مهدی خالیش) له تفسیر هکی دلمنیت

قومار زبانی یہ کجبار رُورہ یہ کہم نہ وہیہ کہ دوژمنایہ تی
دروست دھکات

دووم مروف دور دھکات وہ لہ نوپڑو حواہ رستی سی یہم
مروف فیری تہ مہ لہ تہ و مزہ لہ درو دھکات وہ ہمیشہ
چاوہروانی پارمیک دھکات کہ لہ لای لاپہ لاوہ یاری پہ کی
بوی برہمسی و شتیک بیاتہ وہ وٹہ و جڑہ کہ سبہ ی
کہ مہری قومار بوون ٹیتر کارو کاسبیار ہن ناگری لہ گشت
و کال و باررگانی و پیشہ و دست رہنگیمی کہ ہر تہوانہ ش
مایہ ی تاوہ داسی و لاتن چوارم ہارم ہولی بہ دستہ وہ
ماہینل (مرواہ تہفسیری خال بہرگی دووم ل ۱۲۰ لہ
ہم سوشت خرابتریش تہ وہیہ قومارچی کہ سردی یہ وہ
دہیہ وی زورتر بساتہ وہ کہ دُوران دیش دہیہ وی تُولہ
بستینیت ٹیتر بہم جڑہ بہ ہیچ شنیومیک ناتوانیت خوی
لہم یاری یہ رزگار بکات ولہ کوتایہ را خوی دھووتینیت
[تیبینی] قومار کردر گوناہیکی زور گہ ورہیہ نہ گہر یہ کیک
بہ یہ کینکی تر بلنیت و ہرہ قومار بگہین ہن تہ وہی بیکات
ہنویستہ کہ فارہت بدات ہاروک ہنقمہر (د خ)
دھرموویت [من قال لصاحبه تعالی اقامک فلیتصدق] -
رواہ البخاری - واتہ ہر کہ سینک ہر پرواداریک بہ
ھاوی یہ کی خوی بلن و ہرہ قومار بگہین باخیر بکات بو
تہ وہی ببینتہ کہ ہارہتی تہو تاوانہ [نہ گہر تہنہا بہ قسہ
کردن و یاری کردن بلنیت قومار بگہین و نہ گہر تہم کردہوہ

بکات دجنیت تاوانی چهند گوره بیت.
 سبحان ربك ربَّ العزة عما يصفون و سلام على المرسلين
 والحمد لله رب العالمين.
 به پاره‌تی خواي گوره لئي‌وومه له نووسيني به‌شي
 په‌کمی په‌تسووکي [تاوانه گوره‌کان] ريکه‌وتی کونجی
 ۱۴۰۴/۱۰/۱۰ چاوه‌روانی به‌شي دوومه پکن [إن شاء
 الله]

نووسين و ثلعه‌کړدني
 عبدالرحمن ملا طه عبدالعزیز
 ثيمامي کوندي دارم‌تو و

سەرچاومكانى ئەم بەرتووگە

- ۱- قورئانىي ھېرۇز
- ۲- تەفسىرى ئىمامى رازى [التفسير الكبير]
- ۳- تەفسىرى ئىمامى قورطبىي [تفسير جامع الاحكام]
- ۴- تەفسىرى ئىمامى ئالوسى [تفسير سبع المثاني]
- ۵- تەفسىرى (واضع) محمد محمود الحجازى
- ۶- تەفسىرى (نامى) ملا عبد الكريمى مدرس
- ۷- تەفسىرى (خال) شېخ محمدى خال
- ۸- كىتاب الزواجر عن اقتراف الكبائر الشېخ ابن حجر الهيتمى المكي.
- ۹- الخطايا في نظر الاسلام تأليف عفيف عبد الفتاح طبارة
- ۱۰- كىتاب الكبائر تأليف الامام الصالح المحدث شمس الدين محمد الذهبى.
- ۱۱- ارشاد العباد الى سبيل الرشاد زين الدين بن عبدالعزيز
- ۱۲- روح الدين الاسلامى عفيف عبد الفتاح طبارة
- ۱۳- شريعة نبي اسلام ملا عبد الكريم المدرس
- ۱۴- الترغيب والترهيب للحافظ المنذرى ومع حاشيته
- ۱۵- تاج الاصول لشېخ علي منصور المناصيف
- ۱۶- رياض الصالحين الامام النووي

- ١٧- مذاهب الأربعة عبد الرحمن الجزيري
- ١٨- كيفية الأخبار تأليف الإمام تقي الدين الشافعي
- ١٩- السمع الموبقات تأليف الشيخ كاظم كريم
- ٢٠- منهاج الصالحين من احاديث وسنة خاتم الانبياء والمرسلين تأليف عز الدين بليق
- ٢١- فقه السنة تأليف السيد سابق
- ٢٢- منهل الواردين تأليف الدكتور صبحي صالح
- ٢٣- الاتحافات السننية بالأحاديث القدسية الامام عبد الرؤف المناوي
- ٢٤- فيض التقدير شرح جامع الصغير تأليف الامام المناوي
- ٢٥- دليل الحيران في الكشف عن آيات القرآن ترتيب الحاج صالح ناظم.

فهرست کلمات

ماناکه‌ی	ووشه
شاپه‌دی	گه‌راهی
مه‌رایه‌ی - به‌چاوی	پواله‌ت
سود - الربا	سور
رووکه‌شی	ظاهری
البرق	برق‌زدی
مذهب	رئیاز
گه‌شتیار (مسافر)	گه‌شتکار
مه‌نجه‌ت - به‌نگه	عوزر
هاتوو‌چو	هام و شو
له‌عنات	نه‌فره‌ت
عبیرت	په‌ند
عرض - تقدیم، اقتراح	بیش‌تیار
قبول	گیرا
روو‌ره‌ش	ریسوا
الغش	گزی

خليفه	جيتگر
ظلم	سمتہم
(قرار)	دان پياھينان
(الزنا)	داوين پيسی
مشروع / حلال	رہوا
ايمان	باوہر
العدالة	دادنگہ ری
القيامة	دواروڈ
المال	سامان
الخطيئة - الاثم - الذنب	تاوان - گناہ
نظر	روانگہ
تنبيه - ملاحظة	تنبيني
مذاب	سمڑا
يعن المعنى	واتہ
فصل	پاسيک -

نلوه وړوك

	مايه ت	
۳	پېښه كې په كهم	
۵	پېښه كې دوهم	
۱۱	تاوانى په كهم	هاو بهشى يو خودا [الشرك بالله]
۱۷		هاو بهشى دېووك (الشرك الاصل)
۱۹	تاوانى دوهم	كوښتنى كه سيك به نه نغمست [قتل النفس عدا]
۲۵	تاوانى سوهم	جادوگرى [السحر]
۲۸	تاوانى چوارهم	وازهينان له نويز به نه نغمست [ترك الصلاة عهد]
۳۲		باسيك له باره ي گواهى دواخستنې ونيو
		له باره ي گواهى دواخستنې وازهينان
۳۷		نويز په كهمه [جماعات]
۴۵		له باره ي وازهينان نويزى هينى (جمعة)
۴۳	تاوانى پنجمه	نمدانى زكات (ماتى الركات)
۴۶	تاوانى ششمه	شكافدنې يووړوك له يوژمگانى رهمه زان
		په عهرمى [ترك صوم يوم من ايام رمضان والافطار فيه]
۵۰	تاوانى هورتم	وازهينان له ههمى مال تاوايى (ترك الحج)
۵۵	تاوانى ههمتمه	نازاردانى دى دايك وياوك (عقوق الوالدين)
۵۸	تاوانى نويهه	تورك كړدنې خزمان (هجر القلب)
۶۲	تاوانى دههمه	داويز پيسى (الزنا)
۶۶	تاوانى يازدههمه	نيزه بازى (اللواط)
۷۱	تاوانى دوازددههمه	سور (الربا)
۷۵	تاوانى سيانزدههمه	خواردنى مالى همتيوو ستم لى كړدنې
۷۸	تاوانى چوارددههمه	دروكړدن په خواو پېغمبرو دروكړدن له
		كاتى قسمه كړدنې مېنى هو
		[الكذب على الله ورسوله (ص) والكذب في عايب اقواله]

۸۴	هه لائنند له شهري كافراندا (الفورمن زهف امام العنقا لاسلام)	تاوانى پانزهم
۸۵	ناپاکي و ستم کړدى پيشوا بهرامهر گله که ي [غش الامام الرمية وظلمتهم]	تاوانى شانزهم
۸۸	خوپهړل زانجن [الكبر]	تاوانى حهفدهم
۹۲	گواهى د ان به درو [شهادة الزور]	تاوانى هژدهم
۹۵	خوار د نهوى مې (شرپ الخمر)	تاوانى نوزدهم
۱۰۲	قومار کړدن (القمار)	تاوانى بيستم

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا
 (محمد) خاتم الانبياء والمرسلين وعلى آله واصحابه
 ومن تبعهم باحسان الى يوم الدين

مروڤي زانا - وهكو چراييكه له تاريخي شهودا كه
 زانيننه كهي به دورويشتي خوي نهمه خشي وهك
 نه ستره يكي كه شه دار ده چيت كه ددرو شينه وه تركي
 ماموستايان و زاناياني ناييني هر له كونه ره رڼي نعماني
 كردني كونه له پووه له پينساو فريزوني كاري چاكو
 دورو كونه له هلس و كوتي چوت و ناهسند كه بهم
 جهشنه رازي پووني پوره دگار وه دهست ديت به
 تايپه تي له م سهرده مدها نه بن هموو لايك دهست بره
 بكهين بو راماليني هم ديارده ناله به رانه ي كه بلاوو
 پوونه وي له ناو كونه لي كورد هواريماندا كه له دهست
 كردني ناحه زاني ناييني نيسلامي پيروزه جانه بن هموو
 لايك ناگدار بكهينه ره له تاوانانه ي كه بهوك و گورين
 ليره دا ده موي پيروزيايي خوم له ماموستاي به ريزو
 خوشه ويست كاك ملا عبدالرحمن ملا طه عبدالعزيز بكم
 به پونه ي داناسي هم كتابه (تاوانه گورمگان) كه
 توانيويه تي هاريكاريه كي باش بكات.
 له دهرخستني هردوو رووي چاكو خراپه بويه منيش

بسم الله الرحمن الرحيم

داواکارم خوای گهوره پاداشتی نهم خزمسته چاکه‌ی
 بداتمه‌وه هه‌مسوولایه‌کمان نکات به هیزیکه‌ی یه‌ک گرتو
 به‌چه‌کی زانست و زانیاری له‌بروی ته‌وژمی به‌ره‌لایی و
 لاسایی بیگانه‌کار بوهستین وه‌کۆمه‌لێکی پێش که‌وتوو
 خوا‌اس پێک به‌ئێن بیهێن به‌سه‌ر قافله‌ی کاروانی زانین
 له‌کۆتایی داواکارم خوای گه‌وره‌ له‌کارمساتی رۆژگارو
 شه‌ری که‌ساسی له‌خوا مه‌ترس به‌مان پارێزیت پێشمه‌ر
 (د.خ) ده‌فه‌رمووین: «إذا مات الإنسان انقطع عمله إلا من
 ثلاث صدقة جاریة أو علم ينتفع به‌ أو ولد صالح يدعوه»

محمد عبدالکریم البرزنجی

امام و خطیب جامع آزادی

۱۹۸۴/۱۱/۹ م اربیل

۱۴۰۵/۲/۱۶ هـ

بسم الله الرحمن الرحيم

فله الحمد جزيلاً وكفى بالله وكيلاً ولا نرضى دونه بديلاً
وصل الله على سيدنا محمد الذي جعله الله لنا دليلاً
وأرسله هادياً وأوضع لنا سبيلاً وعلى آله وأصحابه الذين
سلكوا وما بدلوأ تبديلاً أما بعد فلقد من الله علينا إذ الهم
أخانا في النسب الفاضل عبد الرحمن ابن ملا طه ليتشرف
بجمع وتأليف كتاب (تاوانه كهريكان) فقد التمس مني أن
أراجعهُ ولكن كثرة المشاغل حالت دون ذلك وبعد مطالعتي
لبعض مؤلفه من هذا القسم فوجدته مفيداً ومفيد في
موضوعه ولقد ألفيته كتاباً في بابهِ فريداً من نوعه وكل
موضوع منه يصلح للخاصة والعامة ويمكن أن يستعين به
الواعظ والمحاضر والخطيب والطالب ويكتفيه نفعاً أنه تعرض
لبيان أخطار جميع الكبائر وذكر الزواجر وذلك بأسلوب
سهل ممتع ومقتنع مما التقطه من كتب العلماء الاعلام من
سلف الأمة وخلفها وله فضل البيان هذا ولتمام النفع انه
عازم على القيام بطبع القسم الثاني من الكتاب يعون الله
تعالى وختاماً نبتهل الى الله بالدعاء الصالح وأحفظه من
المخاطر كما نسال البارئ جل ذكره بأن يجعل بلدنا آمناً

مطمئناً وبماشده النصر والتوفيق والسلامة من الغتن ويهلك
كل معتد أثيم حسبنا الله ونعم الوكيل .

عبدالله ملا طه عزيز
امام مسجد قبله خوار / اربيل
١٩٨٦/٤/١٥

(بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ)

الحمد لله الذي يوفق الصالحين من يومين لخدمة
الاسلام والمسلمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد
شمس الهداية وعلى آله وصحبه ومن سار على هدى الى يوم
الدين

وبعد فان اخانا في الاسلام الاستاذ ملا محمد علي ملا
طه عبدالعزيز

من الذين صدقوا ما عاهدوا الله عليه واحتضنوا نيتهم لله
سبحانه وتعالى وقد حثه إيمانه على أن يقوم بتأليف كتاب
(تاوانه كرهه كان) وقد اطلعت على جزء منه فالفيتة كتاباً
وافياً بالغرض الذي من أجله صنف في أسلوب سهل وعبرة
غاية في الوضوح سأل المولى العلي القدير أن يجزل جزائه
ويثبته على عمه وأن يوفقه للسير على طريق السلف
الصالح من علماء هذه الأمة وأن يجعله من الذين
يستمعون القول فيتبعون أحسنه

محمد ملا احمد الامام

امام وخطيب الجامع الكبير في عقرة

ومفتش المساجد في قضاء عقرة

٢٢ / صفر / ١٤٠٥ هـ

١٦ / تشرين الثاني / ١٩٨٥

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي جعل علماء الدين مناراً لأعلاء كلمة الله الصلاة والسلام على من بعث متعمداً لمكارم الاخلاق محمد المصطفى صلوات الله وسلامه وعلى آله واصحابه الاسرار الشرفاء فبعد اطلاعي على مانتقه الفاضل ملا عبد الرحمن ملا طه الدزيمي من تفسيرات وتراجم لبعض الايات القرآنية والاحاديث النبوية كلا حسب مضامينها وسماها ب (تاوانه گهورمکان) كان عند يقيني انه اصاب الواقع كتابها نقاط وضعت على الاحرف من سلاسة الفاظها وجلالة معانيها وجذبه طرائقها حيث لم يأل جهداً لتحصيل مفائسها وكان حقاً مصداق قوله (هـ) (من كان لله كان الله له) فانه ارجو ان يجعل سعيه مشكوراً ويكثر من امثاله في هذا العصر حيث قد قل نظرائه فالتناس يسعون لجلب الحطام الغانية امامو (والله يشهد) فيسعى للحصول على ذخيرة الآخرة والخلف الفاضلة كما هو اهل لها ويجعل الله قدوة لمعاصريه في جدمة هذا الدين الحنيف انه سميع مجيب

الفاطر في كتاب (تاوانه گهورمکان)
نورى شيخ يحيى الانروشي مسكناً والبريفكانى نسباً
امام وخطيب جامع العشائر السبعة (بردمرش)
٧ صفر / ١٤٠٥ هـ

١/١١/١٩٨٤م

کوتلیی

زور سوپاسی [شیخ بشیر عبدالرحمن] اتروشی دمکەم
 کەیارمەتی داوم بو چاپ کردنی ئەم (کیتابە)
 زور سوپاسی (ماموستا) سعید ملا یحیی دمکەم زور
 سوپاسی بەرزێزان ماموستا کمال دۆلەممویی و
 (مظفر) سید عبدالله سید صالح بەرزنجەیی دمکەم کە
 بۆمیان باک نووس کرد ئەم [بەریتوکه] خۆی گموره
 پادشەیان بداتەوه
 زور سوپاسی کریکارانی چاپخانە یوسفیت بانی
 دمکەم لە هەولێر خوا و ینەیان زور کات
 چاومروانی بەشی دوومی [تاوانەگەورەکان] بکەن
 (ان شاءالله) بە زوو ترین کات چاپی دمکەم

خيال نيه لسمه ويره توماره كره
 نهه وينه له لاتان بن كهار كره
 دلم پر پرده له پوزي خوش له سرويسه
 بن نوس رهشسي گاو هيري جوان دهلي خوينه

رقم الايداع في دار الكتب والوثائق (١٤١٠) لسنة ١٩٨٩

السعر (:) دينار

مطبعة اوفيت نبي/اربيل

لايه	ديره	لايه	ديره	لايه	ديره	لايه	ديره
۱۶	۱۶ مانده	۶۱	مانده	۸	دورنگار	۱۷	توای دورنگار
۱۷	۲۰ کوئی	۶۲	کوئی	۲	دعته رحمت ده ته رحمت	۱۸	دعته رحمت ده ته رحمت
۱۸	۱۰	۶۳	سه ره نج	۳	اوی مت	۱۹	اولید صفت
۱۹	۱۱ ده ده	۶۴	ده ده ده	۱۷	بیت	۲۰	بیت
۲۰	۱۲ انا انا	۶۵	ان انا	۱۵	ان انا	۲۱	ان انا
۲۱	۲۰	۶۶	له ده ری	۱۸	بیارین	۲۲	بیارین
۲۲	۲۰ ده ده انا	۶۷	ده ده ده ده	۲	ده لیدر ده	۲۳	ده لیدر ده
۲۳	۱۲	۶۸	ده ده	۱۶	ان انا	۲۴	ان انا
۲۴	۱	۶۹	ان انا	۱۰	ده ده ده	۲۵	ده ده ده
۲۵	۲	۷۰	تو ده ده ده	۱۴	ده ده ده ده	۲۶	ده ده ده ده
۲۶	۳	۷۱	ده ده ده	۴	ده ده ده	۲۷	ده ده ده ده
۲۷	۴	۷۲	ده ده ده	۱۱	بیارین	۲۸	بیارین
۲۸	۵	۷۳	ده ده ده	۸	علیه	۲۹	علیه
۲۹	۶	۷۴	ده ده ده	۱۰	ده ده ده	۳۰	ده ده ده
۳۰	۷	۷۵	ده ده ده	۲	ده ده ده	۳۱	ده ده ده
۳۱	۱۰	۷۶	ده ده ده	۱۷	ده ده ده	۳۲	ده ده ده
۳۲	۱۱	۷۷	ده ده ده	۱۸	ده ده ده	۳۳	ده ده ده
۳۳	۱۲	۷۸	ده ده ده	۲	ده ده ده	۳۴	ده ده ده
۳۴	۱۳	۷۹	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۳۵	ده ده ده
۳۵	۱۴	۸۰	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۳۶	ده ده ده
۳۶	۱۵	۸۱	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۳۷	ده ده ده
۳۷	۱۶	۸۲	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۳۸	ده ده ده
۳۸	۱۷	۸۳	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۳۹	ده ده ده
۳۹	۱۸	۸۴	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۴۰	ده ده ده
۴۰	۱۹	۸۵	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۴۱	ده ده ده
۴۱	۲۰	۸۶	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۴۲	ده ده ده
۴۲	۲۱	۸۷	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۴۳	ده ده ده
۴۳	۲۲	۸۸	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۴۴	ده ده ده
۴۴	۲۳	۸۹	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۴۵	ده ده ده
۴۵	۲۴	۹۰	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۴۶	ده ده ده
۴۶	۲۵	۹۱	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۴۷	ده ده ده
۴۷	۲۶	۹۲	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۴۸	ده ده ده
۴۸	۲۷	۹۳	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۴۹	ده ده ده
۴۹	۲۸	۹۴	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۵۰	ده ده ده
۵۰	۲۹	۹۵	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۵۱	ده ده ده
۵۱	۳۰	۹۶	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۵۲	ده ده ده
۵۲	۳۱	۹۷	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۵۳	ده ده ده
۵۳	۳۲	۹۸	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۵۴	ده ده ده
۵۴	۳۳	۹۹	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۵۵	ده ده ده
۵۵	۳۴	۱۰۰	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۵۶	ده ده ده
۵۶	۳۵	۱۰۱	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۵۷	ده ده ده
۵۷	۳۶	۱۰۲	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۵۸	ده ده ده
۵۸	۳۷	۱۰۳	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۵۹	ده ده ده
۵۹	۳۸	۱۰۴	ده ده ده	۱۲	ده ده ده	۶۰	ده ده ده
۶۰	۳۹	۱۰۵	ده ده ده	۱۲	ده ده ده		

له بالذكريات كتاب في كتيبة خاتمة (الفرازي) له هـ ولغيره

كبانر الذنوب في نظر الاسلام

كتابه واعداد
عبد الرحمن ملا طه عبد العزيز

السعر (٢) دينار

رقم الايداع في دار الكتب والوثائق (١٤١٠) لسنة ١٩٨٩

مطبعة اوسيت نالي/ارميسل